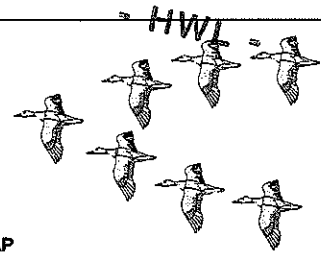

In vogelvlucht

MEDEDELINGENBLAD VAN DE VOGELWERKGROEP VAN HET HOEKSCHEWAARDS LANDSCHAP

Nummer 10, maart 2004

Ten geleide

Dit is alweer het 10de nummer van 'In Vogelvlucht'. We hebben er 5 jaar opzitten! Wat in het begin een nogal twijfelachtige onderneming leek blijkt na die jaren toch in een behoefte te voorzien. Dat is natuurlijk voornamelijk te danken aan de vele schrijvers en verslaggevers die met hun artikelen deze pagina's vullen. Hartelijk dank daarvoor. Dat die stroom nog lang niet is opgedroogd zien we ook weer in dit nummer. Helaas ontbreekt het verslag van de vorige ledenvergadering door een computer malfunctie bij de notulist, maar er zijn artikelen van Gerard Ouweneel, Han en Martin Benard, Frank van Gessele, bijdragen van Gert Huijzers, Martin Mollet, Janus Verkerk en Arie van der Linden. Voldoende om vele andere publicaties groen van jalousie te maken. Bedankt en houden zo !!

Joke Boerlage
Piet Bronder

HOOR WIE KLOPT DAAR KINDEREN? (niet op rijm)

Omdat op zondag 7 december niemand meer verwachtte dat er iets door de schoorsteen zou komen, brandde de open haard gezellig in huize van Gilst aan de Maasweg. Wat schetste dan ook de verbazing van de vrouw des huizes toen er ineens een steenuil vanuit de schoorsteen naar binnen vloog !!!

Omdat wij daar ook kwamen voor de torenvalk kast werd ik gebeld met het verzoek de in de huiskamer opgesloten steenuil te vangen. Het vertederende uiltje in kwestie was snel gevangen en is na een grondige inspectie van de ledematen direct weer vrij gelaten.

Martin Mollet

Een vogelfietsstocht door de Hoeksche Waard in 1955

SCHRIJF ALLES NAUWKEURIG OP...!

Op 30 mei 1955 maakte ik vanuit Rotterdam een fietstocht door de westelijke Hoeksche Waard, toen nog vrij toegankelijk voor vogelaars van buiten dat streekgewest. Het doel was vogels. Excuses voor deze onbeduidende mededeling, want ik ben mij bewust dat dit nieuws u niet bezighoudt. Als aanloop van een boodschap, moet u er echter even doorheen. 's Morgens zwaar bewolkt, maar later volgden opklaringen. Er woei een zachte noordwestenwind, bij een temperatuur van tegen de twintig graden. Best fijn weer dus. De tocht ging over de Barendrechtse Brug en via Oud- en Nieuw-Beyerland beneden langs de Spuidijk op Goudswaard aan. Een lange stop bij de Korendijksche Slikken en daarna, gebruikmakend van een bij Goudswaard varende pontje over het Spui, via Putten terug naar Rotterdam-Zuid. Dáár was een telefoontje binnengekomen met de aansporing gezwind naar Pernis te gaan voor drie die dag ontdekte Witwangsters. Snel erheen en raak: nieuwe soort. De uitgestrekte opspuitreinen tussen Shell en Waalhaven leverden in die tijd dozijnen nieuwe soorten op. Maar dat is een ander verhaal.

Volgens mijn dagboek was die vogelfietsstocht door de Hoeksche Waard van bijna een halve eeuw terug goed voor 57 vogelsoorten. Toegegeven, geen score waarmee een 'big-day' te winnen is. Het is interessant om de lijst af te vinken welke soorten er al dan niet opstaan. Geen Krak- en Kuifeenden; die moesten nog beginnen aan hun grote sprong voorwaarts. Krakeenden waren anno 1955 in Nederland uitgesproken zeldzaamheden, waarvoor vogelaars speciaal uitrukten. Slechts 1 Slobeend zag ik, maar

wel 5 Zomertalingen. Geen Torenvalk, slechts 1 man Bruine Kiekendief, maar bij Goudswaard wèl een mannetje Grauwe Kiekendief, een van de hoogtepunten van de dag, maar ook weer niet héél bijzonder. Bij de zomerse vogeltochten via de Groene Kruisweg naar Oostvoorne en De Beer namen wij ze meer waar. Maar al bij al was de Hoeksche Waard op 30 mei 1955 slechts goed voor 2 soorten roofvogels met ook in totaal slechts 2 individuen. Die tocht nu makend, zal deze voor roofvogels waarschijnlijk wel beter uitpakken. Wat nog meer toen? Twee Patrijzen, circa 10 Zwarte Sterns, ook Tortelduiven en Grote Karekieten met ieder circa 10 exemplaren en dan nog 7 Koekoeken. Voorts 3 Steenuilen, een soort die een halve eeuw zelfs rond Rotterdam bijna standaard te noteren viel. Trouwens, dat was in de Hoeksche Waard begin jaren zeventig nog het geval. Van één waarneming op die dertigste mei heb ik nòg spijt er onachtzaam mee te zijn omgegaan. Dat betrof een paartje Paapjes, langs het Spui, buitendijks. In een voor de soort op het oog acceptabel biotoopje gedroegen de vogels zich 'brutverdächtig' zoals de Duitsers zo aardig weten te zeggen. Een halve eeuw terug ontbraken Vlaamse Gaaien, Eksters, Knobbelzwanen, Nijlganzen en natuurlijk ook Turkse Tortels, die in 1955 net voor het eerst in Nederland hun entree maakten. Maar natuurlijk geen Blauwborst, Lepelaar en geen Grauwe Ganzen. Slechts 2 Bergeenden en geen Fitis en Tjiftjaf – de verparking van de Hoeksche Waard moest nog beginnen.

Ondanks dat ik een halve eeuw terug aardig wat opschreef over belevenissen met vogels, komen de vragen nu bij karrenvrachten boven. Bij menig waargenomen soort werd volstaan met uitsluitend noteren van de naam, dus geen aantal. Alleen maar Boeren-, Huis- en Oeverzwaluw. Hetzelfde gold voor Veldleeuwerik, Graspieper en de beide kwikstaarten. Spijtig vind ik nu. Omdat wij meenden te bespeuren dat het met de Geelgors niet goed ging, was rond 1955 binnen ons clubje Rotterdamse vogelaars net afgesproken die soort meer aandacht te geven. Welnu, de Hoeksche Waardse odyssee van 30 mei 1955 leverde 5 Geelgorzen op. Dezelfde nalatigheid ten aanzien van de locatie. Goed, te lezen staat dat die Grauwe Kiekendief achter Goudswaard was te zien. Maar waar zaten die Oeverzwaluwen? En zag ik de Grutto's alleen maar op 's Lands Gors? Waar die 3 Steenuilen, die 2 Patrijzen? En waren de Grote Karekieten uitsluitend op de Korendijksche Slikken te horen of ook elders? Enfin, zo kan ik nog even doorgaan... een melkweg van vragen en twijfels. Had ik toen maar uitvoeriger geregistreerd!

Op het gevaar af van verwijten mij te buiten te gaan aan demagogische retoriek, wil ik hier krachtig aandringen bij de vogelwerkgroep-collega's zo veel mogelijk vast te leggen van veldwaarnemingen, binnen en buiten de Hoeksche Waard, vooral ook ten aanzien van soorten die er (thans!) ogenschijnlijk niet toe doen. Onze avifauna veranderde de afgelopen halve eeuw enorm. En wees ervan overtuigd dat dit veranderingsproces de komende decennia alleen nog maar zal versnellen. Daarom: leg vast soort, datum, aantal en plaats van waarneming. U doet uzelf er een plezier mee. Voorts ook plezierig voor de vogels omdat de informatie later van nut zal blijken voor een (beschermings)project. En tot slot zijn die gegevens nu of later ook nuttig voor huidige of toekomstige collega-vogelaars. Want dan komen wij bij deel II van deze boodschap. Binnen onze vogelwerkgroep bevinden zich enkele leden die de moeite nemen rapporten te maken over soorten en/of onderwerpen die de Hoeksche Waardse avifauna aangaan. Om die rapporten samen te stellen hebben zij informatie nodig. Welke informatie staat regelmatig te lezen in de uitgaven van 'In Vogelvlucht'. Een dringend verzoek: geef uw gegevens aan hen door. Doe dat, al was het alleen maar voor het welzijn van de vogels van en in de Hoeksche Waard.

GLO

**Soms lijken de Middeleeuwen dichterbij dan ooit
Zij leven voort in het Schotland anno 2003....**

DE EKSTER-MAFFIA

(uit The Sunday Telegraph van 6 april 2003)

*One for sorrow, two for joy,
Three for a girl, four for a boy,
Five for silver, six for gold,
Seven for a secret never to be told,
Eight for heaven, nine for hell
And ten for the devil's ain sell*

Een voor het verdriet, twee voor een ekster in de dodencel.

Vorige week werd een huisvrouw uit de omgeving van Glasgow tot 'moordenaar' gedoodverfd, nadat bekend was geworden dat zij 100 van deze dolzinnige kraaiachtigen van kant had gemaakt. "Een dankbaar jachtterrein", zegt Quentin Letts, die waarschuwt dat Groot-Britannië in de greep is van een plaag.

De vergetelheid volgt bijna ogenblikkelijk op de ekster-dodencel.

De uitvoerende vingers zijn geoefend en de slachtoffers weten nauwelijks wat er gebeurt wanneer hun zwart-witte lichamen door de lucht worden geslingerd en de nekken tegen de ruwe tuinmuur worden geslagen.

We zijn in Bearsden, een voorstadje van Glasgow dat een onberispelijke enclave van verdraagzaamheid lijkt.

Maar Bearsden is geen goede plaats om te vertoeven als je een van Groot-Britannië's 650.000 eksters bent. Correctie. Een van Groot-Britannië 649.900 eksters. Lesley Mackiggan heeft 100 van de herrieschoppers van kant gemaakt en zij en haar burens zitten nog achter een heleboel meer aan.

Mrs Mackiggan is de huisvrouw uit Bearsden die vorige week de dierenrechten-lobby op haar achterste benen zette door in het radio 4-programma Today haar driejarige uitputtingsoorlog tegen eksters uiteen te zetten.

"Drie jaar geleden keek ik toevallig uit het raam en zag 55 eksters in een boom" vertelt ze.

"Ze zijn behoorlijk boosaardig, deze eksters. Ze hebben het voorzien op jonge vogels en wat ze maar te pakken kunnen krijgen. Ik besloot daarom een Larsen-trap aan te schaffen en sindsdien vang ik ze met regelmaat. Als ze allemaal zouden broeden, zouden er op dit moment waarschijnlijk 800 in de tuin zitten."

Binnen enkele minuten barstten de protesten los. Termen als 'middeleeuws bijgeloof' en 'brutaliteit' waren niet van de lucht. Honderden luisteraars belden met de BBC om hun weerzin uit te drukken over waar de zacht sprekende 61jarige moeder van drie kinderen mee bezig was.

Weer anderen waren felle supporters.

Het gekrakeel van de andersdenkenden was ongeveer even heftig als het geraas in deze dagen in menig hakhoutbosje of stadstuin, die werd gekoloniseerd door de dolzinnige, bloeddorstige ekster.

Want Groot-Britannië is in de greep van iets dat sterk op een naderende eksterplaag lijkt. In 1960 waren er 100.000 exemplaren op onze eilanden. Nu zijn zij de vaakst waargenomen vogel in het land, mezen, vinken en geelgorzen achternazittend en de bestanden reducerend.

Eksters vernietigen zo'n 20 miljoen zangvogeleieren per jaar. Om die reden worden ze door Mrs Mackiggan gevangen en gedood en duizenden anderen maken als laatste redmiddel gebruik van andere maatregelen.

"Een voor het verdriet, twee voor het plezier", zo begint het rijmpje. Deze dagen is het aannemelijk er een of twee te scoren, zoniet meer, ter voorkoming van hoofdpijn of anders een uitgekledde haag.

"De eksters nemen het over", zegt Mrs Mackiggan. "Het is werkelijk heel schrikbaar."

De Game Conservancy trust, een beschermingsclub uit Hampshire neigt naar instemming. Haar eigen onderzoek, dat wordt gesteund door de ecobaron Sir Jonathan Porritt, is van mening dat eksters een significante factor zijn in de recent sterke afname van Britse zangvogels.

De faunabescherming verkoopt nu honderden Larsen traps van GBP 66 stuk aan het publiek. Deze gecompliceerde apparaten, voorzien van valluik, zoals Mrs Mackiggan gebruikt, lokken de eksters in een kooi, waarbij de roep van een reeds gevangen vogel wordt gebruikt. Wanneer er twee vogels in de val zitten, is het tijd om er een te verwijderen en te doden.

De overlevende wordt gebruikt om de volgende te lokken.

Dit 'uitselecteren' is legaal. "Eksters werden in de 'wildlife act 1981' geclassificeerd als plaag. "Je kan ze niet alleen om esthetische redenen doden", zegt Morag Walker van de Game Conservancy Trust. "Het is niet voldoende om ze te haten. Maar ze doden om ander wild te beschermen is toegestaan. De traps zijn ontegenzeggelijk te prefereren boven het vergif dat mensen soms ook gebruiken."

Of het leven veranderd is, na al dat bloedvergieten in Bearsden? "De zangvogels en merels zijn teruggekomen en zijn aan het nestelen", zegt een opgetogen Mrs Mackiggan. "We hebben zelfs een specht, echter helaas nog geen spoor van een lijster".

Het is een ervaring die wordt gedeeld door een steeds groter groeiende groep ekster-jagers in de omgeving van Glasgow. "Geen van ons kende elkaar hiervoor maar eksters hebben ons samengebracht en we zijn nu met z'n twaalven", zegt Mrs Mackiggan. "Wanneer we op vakantie gaan zorgen we voor elkaars lokvogel en bekommeren ons om de andere traps."

Iedere maand voegen zich meer echtparen bij de club, hoewel het meestal de vrouwen zijn die de eksters doden. "Mijn man zou het niet kunnen", zegt Mrs. Mackiggan. "Vrouwen zijn een beetje dodelijker".

Eksters zien kleinere vogels niet als muzikale collega's op de tak, maar als lunch. Zij verslinden de eieren en wanneer deze zijn uitgekomen, vallen ze de kuikens aan, waarvan ze de ogen en het hart uitpikken. Jonge konijnen, vossenwelpen en veldmuizen zijn ook gemakkelijk doelwit van de luchtaanvallen.

Sommige boeren claimen zelfs dat eksters lammetjes kunnen doden, waarbij ze aan de overblijfselen van de navelstreng trekken en met hun messcherpe snavels in de spiermaag pikken.

De ekster gaat door voor opruimer van torren en emelten maar wat hij echt lekker vindt is rood vlees, hoe warmer hoe beter.

Het bewijs voor zijn agressie is hard, zelfs overtuigend. Maar een 'Columbo' of een 'Poirot' mag dan op dit moment even een kleine pauze nemen, voordat deze zaak als afgedaan wordt beschouwd werpt zich de vraag op: Is de ekster alleen schuldig? Of zijn er andere oorzaken voor het instorten van de zangvogelpopulatie?

Pica pica, om de zwartsnavelige ekster bij zijn latijnse naam aan te spreken is een kraaiachtige, en daarom familie van de kraai, gaai en raaf. Hoewel de raaf een zekere glamour dankt aan zijn associaties met de Tower of London, zijn kraaiachtigen niet echt een bijzonder sympathieke familie. Zij hebben een image probleem.

Paradoxaal genoeg is de ekster de meest aantrekkelijke van de neven. Zijn lange staart geeft hem unieke acrobatische talenten hetgeen hem bij een aantal birdwatchers zeer geliefd maakt.

Met zijn zwart en witte kleuren, vandaar het 'bonte' deel van zijn naam, heeft hij veel weg van een dominee van de Anglicaanse kerk, snellend over het kerkhof, weer te laat voor de vespers.

De 'bisschop' is inderdaad een van z'n bijnamen, hoewel van dichtbij de zwarte veren meer purperblauw lijken, met een groene glans op de staart.

In hun sociale gedrag zijn eksters interessant. Ofschoon ze lang als trouwe echtgenoot werden gezien, heeft Gert Baeyens, een Amsterdamse ecooloog, een klassensysteem bij eksters geïdentificeerd, dat gebaseerd is op de grootte van het voedselterritorium. Een vrouwtje zou in sommige gevallen geneigd zijn te scheiden ten faveure van een man met een groter territorium. Mannen met de langste en minst beschadigde staart neigen ernaar het beste territorium te hebben en krijgen de meeste nakomelingen.

De Royal Society for the Protection of Birds (RSPB) is ontzet over de toenemende antipathie tegen eksters. Hun woordvoerder, Grahame Madge, argumenteert dat andere factoren, zoals voedseltekort en veranderende landbouwmethodes verantwoordelijk zijn voor de problemen die lijsters ondervinden. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt de ekster simpelweg niet de schuldige, benadrukt Mr. Madge.

De RSPB beziet de activiteiten van Mrs Mackiggan en Co met afgrijzen. Mogelijk overtreden zij op dit moment de wet niet en wij zijn er ook niet op uit dit aan te vechten, zegt Mr. Madge, maar dit gaat tegen de geest van de wet in. De RSPB stelt dat de eksters algemeen waren tot het midden van de 19^e eeuw en genoten altijd populariteit bij de boeren omdat ze insecten opruimden en knaagdieren die het gewas opruften. In het midden van de 19^e eeuw echter, begonnen jachttopzieners eksters te 'beheren' ten behoeve van de plezierjacht. Dat de eksters overleefden kwam alleen door het feit dat de jachttopzieners zelf bijna een bedreigde soort werden.

Er zijn vreedzame methodes om eksters af te schrikken. Doornig struikgewas en dikkere heggen geven zangvogels de gelegenheid veiliger te nestelen.

Maar misschien heeft deze oorlog een diepere achtergrond. Eksters hebben lang een bijna duivelse reputatie gehad.

Ze worden aangetrokken door blinkende dingen zoals munten en linten en in veel sprookjesverhalen worden ze voorgesteld als dieven en allround deugnieten.

Oude mannen en vrouwen in Devon spuwen soms nu nog drie keer wanneer ze een ekster zien - dat brengt geluk tegen de dreiging. In Zweden wordt de ekster geassocieerd met hekserij. Om de zaak verwarrender te maken, worden eksters daarentegen in China gezien als symbool van geluk.

Ook gaat het verhaal dat wanneer een van de partners sterft alle eksters op de begrafenis komen, een ceremonie waarbij de dode vogel geëerd wordt voordat een nieuwe levensgezel wordt uitgezocht.

Toch zijn er ongewone, zelfs schokkende berichten over deze zwart-witte kraaiachtige. In Australië zijn eksters berucht vanwege het feit dat ze mensen aanvallen. Drie jaar geleden noteerde de politie van Canberra 250 Hitchcock-achtige incidenten waarbij de vogels geweld gebruikten tegenover wielrijders, roodharige vrouwen en babywandelwagentjes. Ook overvielen eksters wielrenners die aan de Olympische Spelen van Sydney meededen.

In 1993 terroriseerde een ekster golfspelers op de Fingle Glen golfbaan in Tedburn St Mary, Devon, waarbij golftassen werden opengemaakt. Tees (=steuntjes) werden gestolen en mensen van hun baan gepest. In Nederland gooiden ze kiezelstenen op auto's. 'Kijk uit', staat er op een verkeersbord in Den Haag, 'Stenen gooiende eksters. Parkeren op eigen risico.' Ook worden eksters beschuldigd van het infecteren van melk doordat ze de in de capsules pikken en hiermee de campylobacterie verspreiden, welke ernstige maagstoornissen veroorzaakt.

Terug in Bearsden zit, kijkt en wacht Lesley Mackiggan. In deze tijd van het jaar staan 2 gevangenen per week op het program. In haar Larsen-trap stapt fier een krassende lokvogel. Binnenkort zal een andere, nieuwsgierige ekster langskomen, op de val landen en door het klapluik vallen.

Een vos komt de tuin in. Mrs Mackiggan stuurt haar man erheen om hem te verjagen. Niets mag de gang van zaken verstoren.

Wanneer er vogels in de kooi zijn zorgt Mrs Mackiggan ervoor dat ze ruim voldoende voorzien zijn van voedsel en water. Ze is van mening dat ze, net als gevangenen die tot de galg zijn veroordeeld, een goede laatste maaltijd verdienen.

Ze krijgen voedsel van haar tafel: lam, steak, kip.

Ja, zegt Mrs Mackiggan zachtjes: ik veronderstel dat ik word gezien als de ekstermoordenaar. Maar luister: Getijlp en gezang uit de bomen. Hoor je? Ik kijk ook naar mezelf als de 'zangvogel redder'. En het is toch niet slecht om dat te zijn.

(vertaling: Frank van Gessele)

OPNIEUW BOOMKLEVERS IN HOEKSCHE WAARD.

In het verleden waren al wel eens onzekere waarnemingen van Boomklevers in de Hoeksche Waard. Meestal ging het om waarnemingen van niet vogelaars en bij doorvragen bleek de waarneming minder betrouwbaar of toch betrekking te hebben op Boomkruiper. In het boek 'Vogels van de Hoeksche Waard' wordt dan ook geen melding gemaakt van deze soort. De eerste betrouwbare waarneming kwam van Menno Korbijn. Hij zag op 30 dec. 2001 2 ex. op de Esscheplaat en daar kijk je dan toch vreemd van op. Het duurde tot 18 april j.l. tot er weer een melding kwam en wel bij een voorjaarstrekpost juist ten zuiden van de Haringvliet brug. Hier zagen Martin Prins en Gerard Nelemans een exemplaar. Dan ligt er plotseling een foto op mijn tafel. Een collega van Liesbeth had in Strijensas de gehele maand januari een vreemd vogeltje op de voerplank die meekwam met mezen. Of ik wist wat het was. Gefilmd, afgespeeld op tv, daar weer een foto van geschoten leverde het onomstotelijke bewijs: Boomklever !

Janus Verkerk.

STAARTMEES BROEDT NU OOK IN NIEUW-BEIJERLAND

"In nagenoeg bosloze gebieden ontbreekt de Staartmees, zoals geldt voor het noorden van Groningen en Friesland, grote delen van Noord-Holland-Noord, de Hoeksche Waard, Overflakkee en Tholen." Aldus een citaat uit de nieuwe broedvogelatlas, nog geen jaar geleden uitgekomen. Ondenkbaar dat deze zin anno 2003 nog zou worden gebezigd. 't Kan snel gaan met vogels, zowel positief als negatief overigens.

In waarschijnlijk alle woonkernen van de Hoeksche Waard is de Staartmees inmiddels broedvogel. Zo ook in Nieuw-Beijerland. In 2003 werd hier voor het eerst broeden vastgesteld. Bepaald geen dorp met overdadig groen. Er is slechts één wat oudere bungalowstraat. Een park(je) ontbreekt. Toch vonden twee paren dit voorjaar de kleine stukjes groen voldoende. Eén paar streek neer in een conifeer in de bewuste straat en het andere langs de kreek nabij de voetbalvelden. Nieuw-Beijerland is weer een broedvogel rijker. En op de broedvogelkaart van de Staartmees zijn weer twee nieuwe atlasblokken bezet.

Nog een voorbeeld dat de toename van de Staartmees illustreert. In het jaar 2000 maakten we ongeveer tweewekelijks een soorteninventarisatie in Nieuw-Beijerland. Gewoon voor de aardigheid: de trefkans van vogels in de eigen omgeving vaststellen. Daar komen best leuke resultaten uit, die mogelijk later nog eens van pas komen. Wat nu het geval is. Het jaar rond kwamen we in totaal tot 21 rondes, wat resulteerde in 70 soorten vogels. Slechts eenmaal konden we toen de Staartmees noteren. Het behoeft geen nieuw onderzoek te stellen dat de trefkans nu aanmerkelijk hoger is.

De positieve verandering in de verspreiding bij de groep "bosvogels", een belangrijke conclusie uit de nieuwe broedvogelatlas, gaat nog onverminderd door. Niemand die nu iets nieuws leest natuurlijk, de oorzaken zijn bekend en uitvoerig beschreven. Echter wel leuk dat dergelijke veranderingen in de eigen omgeving zo makkelijk kunnen worden waargenomen.

Martin Benard

GEPLUKTE SPERWER

Op 22 februari werd, tijdens mijn bezoek aan de vm camping de Oude Tol in Oud-Beijerland, thans een met bomen omzoomd kaal grasveld met een enkele solitaire boom, mijn aandacht getrokken door iets dat op een plukplaats leek. Ik stapte erop af en trof er plukresten van een mannetje sperwer aan, echter hoofdzakelijk de oranje borstveertjes. Enkele meters verder lag het restant van de sperwer. Ik vraag me af welke predator hiervoor verantwoordelijk zou kunnen zijn geweest.

Voorlopig houd ik het maar op een havik.

Frank van Gessele

STIJGEND AANTAL ROEKEN IN WESTEN HOEKSCHE WAARD

Sinds de eeuwwisseling is er in het najaar, tussen oktober en december, sprake van een forse toename van het aantal Roeken dat het westen van de Hoeksche Waard bezoekt. Met name net ten zuiden van Nieuw-Beijerland, langs de Dorpsweg, zijn in die maanden anno 2003 vrijwel permanent Roeken aanwezig. Enkele decennia geleden was de Roek nog broedvogel van de Hoeksche Waard. In "Vogels van de Hoeksche Waard" wordt van de Roek echter geschreven dat de soort "thans" (tweede helft negentiger jaren) een incidentele wintergast is in zeer klein aantal. Een kort overzicht van de ontwikkelingen sindsdien.

In 1999 was voor het eerst merkbaar dat er gedurende enige weken enkele Roeken rond Nieuw-Beijerland aanwezig waren. Het ging in dat jaar om twee exemplaren, die in ieder geval van 11 tot en met 21 december 1999 dagelijks te zien waren. Op 27 november en 24 december van dat jaar werd een overvliegende vogel gezien. Ze werden genoteerd, niet wetende dat deze vogels de voorbode waren van een telkens terugkerende en groeiende najaarsinvasie.

In 2000 werd het eerste exemplaar gezien op 3 november, weer langs de Dorpsweg ten zuiden van Nieuw-Beijerland. Ook in dat jaar was er sprake van een vrij regelmatige presentie van enkele Roeken. Er was één forse uitschieter in het aantal exemplaren, namelijk op 17 november, toen er

meer dan 35 Roeken tussen Nieuw-Beijerland en Piershil aanwezig waren. Een dergelijk aantal was toen echter een uitzondering. De laatste twee Roeken van dat seizoen werd gezien op 13 januari 2001.

Weer eerder dan in het seizoen ervoor werden de Roeken verwelkomd in het najaar van 2001. Op 10 oktober werd het eerste over Nieuw-Beijerland trekkende exemplaar genoteerd. Vanaf 15 oktober 2001 tot en met 11 januari 2002 waren inmiddels vrijwel dagelijks meer dan 10 Roeken langs de Dorpsweg te vinden. Die waren daarmee duidelijk vaste gast geworden. Dit beeld herhaalde zich min of meer in het najaar van 2002. De pleisterende aantallen bleven ongeveer gelijk, maar met de aantekening dat de eerste Roeken opnieuw eerder naar de Hoeksche Waard kwamen, namelijk op 23 september 2002. Ook bleven ze wat langer hangen, tenslotte werden op 9 februari 2003 de laatste twee Roeken gezien.

De najaarsinvasie van 2003 nam opnieuw grotere vormen aan dan de voorgaande invasies. Vanaf eind september kwamen weer Roeken over en dagelijks werden dat er meer. Reeds op 4 oktober 2003 werden ruim 30 Roeken geteld langs de Dorpsweg. Tussen de 30 en 40 Roeken zijn dan tot begin december dagelijkse gast in het westen van de Hoeksche Waard, met uitschieters tot meer dan 100 exemplaren!! Dit was ondermeer op 16 november 2003 het geval. Tot eind december waren de vogels aanwezig, maar hun aantal nam vanaf midden december wel af. Na de jaarwisseling werden Roeken niet meer met regelmaat gezien.

Waar komen deze Roeken vandaan en wat trekt ze naar de Hoeksche Waard? De eerste vraag is niet moeilijk te beantwoorden. Uit de vliegbewegingen van de vogels is duidelijk op te maken dat ze van de dichtstbijzijnde kolonie komen, die van Geervliet op Voorne-Putten. Dat is geen verrassing, de afstand bedraagt hemelsbreed amper tien kilometer. Ze slapen niet in de Hoeksche Waard, het zijn duidelijk dagelijkse voedselvluchten. Met wat extra opletten wordt al snel duidelijk dat de vogels 's morgens na zonsopgang over het Spui vanuit de richting Spijkenisse komen aanvliegen. Wat ze zoeken is ook niet zo moeilijk te ontdekken. Al in de eerste jaren zag je Roeken terug het Spui over vliegen met een rond stuk voedsel in de bek. En dat beeld is sindsdien onveranderd. Langs de Dorpsweg ligt een notenboomgaard met hazelnoten en walnoten. Vooral de vrij forse walnoten zijn bij de Roeken in trek. Maar niet alleen bij de Roeken. Ook de Kauwtjes zijn er dol op. Die zijn dan ook in een veelvoud van het aantal Roeken langs de Dorpsweg aanwezig. Maar hun krachten zijn waarschijnlijk niet toereikend de noten te kraken. Daar lijkt het op, gezien hun pogingen om hun grotere en sterkere broeders de noten af te troggelen. Als een Roek met een paar forse hakken een noot probeert te kraken, zijn er regelmatig twee of drie Kauwen omheen te vinden. Plagerig in de staart bijtend, leidt de ene vogel de Roek af, terwijl de andere de hopelijk inmiddels geforceerde noot probeert te kapen. Een vermakelijk spelletje om naar te kijken.

Waar de jaarlijkse roekeninvasie toe zal leiden, zal de toekomst leren. Als het alleen om de noten zal blijven gaan, is de voedselvoorraad uiteraard beperkt voor een groot aantal Roeken en de voedselbron slechts een beperkte tijd bereikbaar: het najaar. Maar wie weet ontdekken ze andere voedselbronnen in de Hoeksche Waard of vinden ze een geschikte slaappleaats. En daarna een nieuwe kolonie? Het zou leuk zijn, maar zo ver is het nog lang niet.

Tenslotte: in dit verhaal zijn geen waarnemingen buiten die bij Nieuw-Beijerland meegenomen. Die zijn er wel, maar dat is nog geen handvol per jaar en betreft vrijwel zonder uitzondering solitaire exemplaren.

Martin Benard

ZEEARENDEN OP DE HOOGEZANDSCHE GORZEN

De voorbije winter verbleef wederom een Zeearend langs de noordoever van het Hollandsch Diep, vooral op de Hoogezandsche Gorzen. Het echtpaar van Rij nam de vogel voor het eerst waar op 11 november 2003. Het betrof een onvolwassen exemplaar, dat aanvankelijk veel weg leek te hebben van de Zeearend die vanaf 27 september 2002 een tijd lang op en rond de Korendijksche Slikken aanwezig was. Op de Hoogezandsche Gorzen was de vogel vanaf 11 november weer vaak te zien vanuit de woning van van Rij, die staat op de buitendijk, ter hoogte van de voormalige Hoogezandsche Haven. Soms bleef hij een paar dagen uit zicht. Omdat gedurende de periode na 11 november ook ter hoogte van de leidingstraat en nog verder oostelijker, richting Strijensas, incidenteel een Zeearend te zien was (med. M. Korbijn), is aannemelijk dat het exemplaar vanaf de Hoogezandsche Gorzen uitzwierf. Eerst op 14 december 2003 had ik gelegenheid de Zeearend langdurig en onder goede condities te bekijken. Op die ochtend vloog de

vogel om 10.40 uur laag vanuit de voormalige eendenkooi, om neer te strijken op de kruin van het dijkvak tussen deze kooi en de Hoogezandsche Haven. Volgens van Rij zat de arend daar vaak, soms lange tijd. Op die zondagochtend was de bevinding dat het om niet zo'n groot exemplaar ging, dus wellicht een mannetje, en ook kwam de vogel toen minder 'bont' over dan de arend die ik eerder in het najaar zag op de Korendijksche Slikken. Natuurlijk kan het zijn dat op 14 december het exemplaar ten opzichte van eind-september weer een paar maanden was doorgeruid, maar enige twijfel is terecht of de Korendijkarend dezelfde vogel betrof als die van de Hoogezandsche Gorzen. Uit winter 2003-2004 kwamen ook nog meldingen van een Zeearend langs de Philipsdam, van de Ventjagersplaat (onder andere een vogel op 17 december rustend op het Lebret-eiland) en van Tiengemeten. Dus wellicht was er ook de afgelopen winter wederom meer dan één Zeearend in het noordelijk Deltagebied present. Hoe dan ook, de Zeearend die op 14 december 's middags deining bracht onder de ganzen in het Oude Land van Strijen (med. A. en L. van der Linden), zal wel de vogel zijn geweest van de Hoogezandsche Gorzen. Want het exemplaar dat zich 's ochtends zo fraai liet bekijken op de buitendijk van de Ambachtsheerlijkheid, was daar 's middags afwezig (med. van Rij). De laatste datum dat de heer en mevrouw de Zeearend waarnamen was 10 januari 2004.

ideale overwinteringslocatie

Winter 2003-2004 was het vierde winterhalfjaar in successie dat op de Hoogezandsche Gorzen een Zeearend verbleef. In winter 2001-2002 waren er zelfs twee. Soms zijn ze er maar kort, in de winters 2000-2001 en 2002-2003 net een paar dagen in januari, maar toen juist voldoende om de traditionele Hoeksche Waardse midwintertellingen van roofvogels door hun aanwezigheid luister bij te zetten. Andere winters blijven ze maandenlang de Hoogezandsche Gorzen frequenteren, in 2001-2002 een vogel vanaf half-november tot begin-februari. Het tweede exemplaar kwam toen opdagen in de loop van december.

Dat buitendijks Cromstrijen bij de in Nederland overwinterende Zeearenden in trek is, heeft natuurlijk in de eerste plaats uit te staan met de ruimte en rust op de Ambachtsheerlijkheid. In feite geldt dat voor de hele zuidrand van de Hoeksche Waard, tussen Strijensas en Numansdorp, waarlangs de arenden vaak uitzwerven, of nog verder. Dan zijn ook de voedselomstandigheden gunstig. De Hoogezandsche Gorzen zijn een slaapplek voor ganzen. Als gevolg van de overheersende zuidwestenwinden spoelt langs de noordoever van het Hollandsch Diep dikwijls aas aan. Ook zijn er in de voormalige eendenkooi en op andere gunstig gelegen locaties voldoende geschikte slaapbomen. Hiervan ligt er één vóór de woning van van Rij, waardoor enkele winters geleden het kon gebeuren dat het silhouet van een overnachtende Zeearend te bewonderen was vanuit de slaapkamer. Tot slot vormt de noordoever van het Hollandsch Diep een corridor voor tussen de Biesbosch en het Haringvliet pendelende arenden. Dat kwam vast te staan in winter 1995-1996, toen in het noordelijk Deltagebied er minimaal vier en maximaal zes exemplaren verbleven (Ouweneel, 1997), waarbij individueel herkenbare vogels. Deze exemplaren werden van een hele rij locaties gemeld, gelegen op en tussen de Brabantse Biesbosch en de Beninger Slikken. Het echtpaar van Rij zag in die winter regelmatig Zeearenden voorbijkomen. Omdat bij aanwezigheid van (een) Zeearend(en) de familie van Rij de vogel(s) vaak frontloge woonkamer heeft, is het uitsluitend dankzij hun oplettendheid en rapportages dat schrijver goed op de hoogte is van hetgeen zich op de Hoogezandsche Gorzen afspeelt. De ooggetuigeverslagen vanachter de woonkamertafel over belevenissen met jagende Zeearenden op eenden, ganzen en Aalscholvers behoren tot de pakkendste vogelverhalen die ik ken uit de Hoeksche Waardse vogelkundige historie. Ongetwijfeld is het dankzij het echtpaar van Rij dat de Hoogezandsche Gorzen (en de Hoeksche Waard) landelijk goed scoren met Zeearenden.

Tot slot komt het succes van de Zeearend in Europa goed tot uitdrukking via de cijfers. Tussen 1961 en 1970 waren er twee winters met op de Hoogezandsche Gorzen voor langere tijd verblijvende Zeearenden; dat gebeurde in 1963-1964 en in 1969-1970. Tussen 1971 en 1980 was er slechts een winter, die van 1976-1977. Tussen 1981 en 1990 eveneens slechts eentje (1980-1981), maar in de periode 1991 tot en met 2000 al vijf. Vanaf winter 2000-2001 was het tot dusver dus iedere winter raak.

Literatuur

BirdLife International/European Bird Census Council. 2000. European birdpopulations: estimates and trends. Cambridge, UK: BirdLife International (BirdLife Conservation Series No. 10).
Ouweneel, G.L. 1997. Zeearenden *Haliaeetus albicilla* in de noordelijke delta. Het Vogeljaar 45: 110-114.

GLO

vogel om 10.40 uur laag vanuit de voormalige eendenkooi, om neer te strijken op de kruin van het dijkvak tussen deze kooi en de Hoogezandsche Haven. Volgens van Rij zat de arend daar vaak, soms lange tijd. Op die zondagochtend was de bevinding dat het om niet zo'n groot exemplaar ging, dus wellicht een mannetje, en ook kwam de vogel toen minder 'bont' over dan de arend die ik eerder in het najaar zag op de Korendijksche Slikken. Natuurlijk kan het zijn dat op 14 december het exemplaar ten opzichte van eind-september weer een paar maanden was doorgeruid, maar enige twijfel is terecht of de Korendijkarend dezelfde vogel betrof als die van de Hoogezandsche Gorzen. Uit winter 2003-2004 kwamen ook nog meldingen van een Zeearend langs de Philipsdam, van de Ventjagersplaat (onder andere een vogel op 17 december rustend op het Lebret-eiland) en van Tiengemeten. Dus wellicht was er ook de afgelopen winter wederom meer dan één Zeearend in het noordelijk Deltagebied present. Hoe dan ook, de Zeearend die op 14 december 's middags deining bracht onder de ganzen in het Oude Land van Strijen (med. A. en L. van der Linden), zal wel de vogel zijn geweest van de Hoogezandsche Gorzen. Want het exemplaar dat zich 's ochtends zo fraai liet bekijken op de buitendijk van de Ambachtsheerlijkheid, was daar 's middags afwezig (med. van Rij). De laatste datum dat de heer en mevrouw de Zeearend waarnamen was 10 januari 2004.

ideale overwinteringslocatie

Winter 2003-2004 was het vierde winterhalfjaar in successie dat op de Hoogezandsche Gorzen een Zeearend verbleef. In winter 2001-2002 waren er zelfs twee. Soms zijn ze er maar kort, in de winters 2000-2001 en 2002-2003 net een paar dagen in januari, maar toen juist voldoende om de traditionele Hoeksche Waardse midwintertellingen van roofvogels door hun aanwezigheid luister bij te zetten. Andere winters blijven ze maandenlang de Hoogezandsche Gorzen frequenteren, in 2001-2002 een vogel vanaf half-november tot begin-februari. Het tweede exemplaar kwam toen opdagen in de loop van december.

Dat buitendijks Cromstrijen bij de in Nederland overwinterende Zeearenden in trek is, heeft natuurlijk in de eerste plaats uit te staan met de ruimte en rust op de Ambachtsheerlijkheid. In feite geldt dat voor de hele zuidrand van de Hoeksche Waard, tussen Strijensas en Numansdorp, waarlangs de arenden vaak uitzwerven, of nog verder. Dan zijn ook de voedselomstandigheden gunstig. De Hoogezandsche Gorzen zijn een slaapplek voor ganzen. Als gevolg van de overheersende zuidwestenwinden spoelt langs de noordoever van het Hollandsch Diep dikwijls aas aan. Ook zijn er in de voormalige eendenkooi en op andere gunstig gelegen locaties voldoende geschikte slaapbomen. Hiervan ligt er één vóór de woning van van Rij, waardoor enkele winters geleden het kon gebeuren dat het silhouet van een overnachtende Zeearend te bewonderen was vanuit de slaapkamer. Tot slot vormt de noordoever van het Hollandsch Diep een corridor voor tussen de Biesbosch en het Haringvliet pendelende arenden. Dat kwam vast te staan in winter 1995-1996, toen in het noordelijk Deltagebied er minimaal vier en maximaal zes exemplaren verbleven (Ouweneel, 1997), waarbij individueel herkenbare vogels. Deze exemplaren werden van een hele rij locaties gemeld, gelegen op en tussen de Brabantse Biesbosch en de Beninger Slikken. Het echtpaar van Rij zag in die winter regelmatig Zeearenden voorbijkomen. Omdat bij aanwezigheid van (een) Zeearend(en) de familie van Rij de vogel(s) vaak frontloge woonkamer heeft, is het uitsluitend dankzij hun oplettendheid en rapportages dat schrijver goed op de hoogte is van hetgeen zich op de Hoogezandsche Gorzen afspeelt. De ooggetuigeverslagen vanachter de woonkamertafel over belevenissen met jagende Zeearenden op eenden, ganzen en Aalscholvers behoren tot de pakkendste vogelverhalen die ik ken uit de Hoeksche Waardse vogelkundige historie. Ongetwijfeld is het dankzij het echtpaar van Rij dat de Hoogezandsche Gorzen (en de Hoeksche Waard) landelijk goed scoren met Zeearenden.

Tot slot komt het succes van de Zeearend in Europa goed tot uitdrukking via de cijfers. Tussen 1961 en 1970 waren er twee winters met op de Hoogezandsche Gorzen voor langere tijd verblijvende Zeearenden; dat gebeurde in 1963-1964 en in 1969-1970. Tussen 1971 en 1980 was er slechts een winter, die van 1976-1977. Tussen 1981 en 1990 eveneens slechts eentje (1980-1981), maar in de periode 1991 tot en met 2000 al vijf. Vanaf winter 2000-2001 was het tot dusver dus iedere winter raak.

Literatuur

BirdLife International/European Bird Census Council. 2000. European birdpopulations: estimates and trends. Cambridge, UK: BirdLife International (BirdLife Conservation Series No. 10).
Ouweneel, G.L. 1997. Zeearenden *Haliaeetus albicilla* in de noordelijke delta. Het Vogeljaar 45: 110-114.

GLO

DRIEKWART VAN DE IN NEDERLAND VERBLIJVENDE DWERGGANZEN IN DE HOEKSCHE WAARD!

Voor de in Nederland overwinterende Zweedse dwergganspopulatie in het algemeen, en voor de Hoeksche Waardse dwergganspleisterplaatsen in het bijzonder, was winter 2003-2004 buitengewoon gunstig, met nieuwe records.

Nazomer 2003 kwamen uit Zweden berichten over een goed verlopen broedseizoen, het tweede in successie. Op 11 oktober 2003 arriveerden de eerste exemplaren in Anjum, een gezelschap van 32 exemplaren. In de daaropvolgende weken groeide het contingent bij Anjum uit tot maximaal 78 vogels op 30 oktober.

In het Oude Land van Strijen (OLS) bleken de eerste exemplaren te zijn aangekomen op 8 november 2003. Daarbij ging het om 7 stuks. Twee dagen later waren het er al 33 en op 15 november 45. Dat gezelschap verbleef ruim drie maanden in het OLS. Op 15 februari 2004 pleisterden er nog steeds 44 exemplaren. Op 26 februari zag Eddie Douwma de eerste 5 exemplaren in Anjum, maar die waren kort daarop daar weer vertrokken. Op 5 maart 2004 werden in Anjum wederom 5 exemplaren gezien, met daarbij nummer 414, een exemplaar dat de vanaf half-november in het OLS verblijf gehouden had. De laatste waarnemingen in het OLS was 22 februari 2004, een groep van 5 exemplaren (DBA).

Met de eerste waarneming pas op 31 december 2003 week de gang van zaken op de Korendijksche Slikken (KS) opmerkelijk af van vorige seizoenen. Dankzij de noeste arbeid van de beide Huijzers en Adrie van der Heiden staat nu vast dat het in ieder geval tijdens winter 2003-2004 bij de op Putten en de KS waargenomen Dwergganzen, om dezelfde vogels ging. Deze arriveerden najaar 2003 laat, althans ze werden laat opgemerkt. Eerst op 22 december 2003 meldde Adrie van der Heiden 8 exemplaren bij Biert, op Putten. Daarna volgden meer waarnemingen, afwisselend vanaf Putten en van de KS. Het maximum werd bereikt tijdens het telweekeinde van 15 februari, toen op de KS 18 vogels waren te noteren (B. en G. Huijzers). De laatste waarneming met betrekking tot deze groep betrof 5 exemplaren op Putten op 26 februari (A. van der Heiden). Tijdens het telweekeinde van half-februari kwam men over heel Nederland in totaal op 82 Dwergganzen (med. Bertus de Lange), waarvan 62 exemplaren in de Hoeksche Waard, ergo 75%. Niet gek!

Tijdens hun maandenlange verblijf in OLS waren de Dwergganzen meestal te vinden aan een van de zijden van de Vlaamsche Weg, in de atlasblokken 43-28-11 en/of 43-28-21. Ze hielden flink afstand, om niet te zeggen dat ze behoorlijk schuw waren. Weinigen zal het zijn gelukt behoorlijke foto's te maken. Het lukte lang niet altijd ze te ontdekken. Natuurlijk was mogelijk dat ze elders in het OLS of mogelijk zelfs daarbuiten verbleven, maar net zo goed kan dat te maken hebben met de eigenschap dat ze zich meesterlijk weten te verbergen, zelfs als groep, gebruikmakend van terreinplooiën of slootkanten. In ieder geval zijn ze in het OLS te vinden in terreindelen met veel reliëf. Hun plaatstrouw is verbazingwekkend. Op 30 januari 2004, tijdens een van de korte koudeperiodes die de natie in winter 2003-2004 het hoofd te bieden had, was in het gehele blok tussen de Waleweg, Vlaamsche Weg, Molenweg en Keizersdijk, het hart van het reservaat dus, geen gans te vinden, op het gezelschap Dwergganzen na. Deze gang van zaken geeft enige hoop voor de toekomst, een toekomst die als gevolg van het heropenen van de jacht op onder andere Kolganzen en Grauwe Ganzen, voor de in Nederland overwinterende ganzen een stuk minder zeker is geworden. Want reken er niet op dat een jager een Dwerggans van een Kolkans weet te onderscheiden. Dat lukt trouwens menig vogelaar niet eens.

Groot was de belangstelling die de Dwergganzen ten deel viel. Nogal wat nationaliteiten stonden zich op de Vlaamsche Weg te verdringen. Arie van der Linden nam het zelfs op zich Italianen naar de vogels te begeleiden. En schrijver heeft horen verluiden dat de komst van de 'Bed and Breakfast' waarover in Strijen te doen is, rechtstreeks heeft te maken met de van overal toestromende vogelaars die in de nabijheid van de door hen begeerde soort op zoek zijn naar onderkomen.

NB. Op 8 maart 2004 werd dit manuscriptje voor opname in 'In Vogelvlucht' ingeleverd, zodat eventuele dwerggans-waarnemingen in de Hoeksche Waard van na die datum niet meer konden worden meegenomen.

GLO

BIJZONDERE VOGELSOORTEN HOEKSCHER WAARD: HOOGTEPUNTEN VAN 2003

Over het jaar 2003 zijn meer dan 1.100 waarnemingen verwerkt van schaars voorkomende en zeldzame vogelsoorten in de Hoeksche Waard. In onderstaand overzicht worden vooral de één maal of enkele malen waargenomen soorten vermeld.

Een Roodkeelduiker rustte aan de slootkant bij het Groot Koninkrijk op 5 maart (ALL).

Een juveniele Jan van Gent werd na zware stormen op 9 oktober verzwakt gevonden op de provinciale weg tussen Strijen en Maasdam. Na te zijn opgelapt bij Vogelklas Karel Schot is de vogel in november vrijgelaten op de Noordzee.

Van de Kwak werd een volwassen individu gezien op 18 en 19 juli bij de jachthaven van Strijensas (JVe), een juveniele vogel bevond zich van 12 tot en met 16 september in de omgeving van de Blaaksedijk (ALL).

In polder de Oude Klem bevonden zich op 15 november 3 Wilde Zwanen samen met acht Kleine Zwanen (JVe). Ook dit jaar was de Ross' Gans weer aanwezig in de Hoeksche Waard. Van de Sneeuwvangs (blauwe fase) werd slechts éénmaal een exemplaar opgemerkt, op 15 maart in het Oudeland van Strijen (ALL). Op 20 februari bevond zich een groepje van 20 Taigarietganzen in Polder Groot Zuid-Beijerland (HBe, MBe). Nieuw voor de Hoeksche Waard was de op 29 maart op de Korendijkse Slikken aanwezige Witbuikrotgans (GHu). De Rotgans werd in 2003 gezien in Polder Nieuw Bonaventura (ALL) en in het Oudeland van Strijen (ALL, HSn).

Op 17 september zwom een mannelijke Topper op het Vuile Gat (RBu). Op de 1^e dag van het jaar was een exemplaar aanwezig in de Kleiput van Oud-Beijerland (FvG). Een exemplaar van de Eider dobberde voor de Hoogezandse Gorzen op 10 november (GOu). Ook dit betrof een mannetje. De in onze contreien zeldzame IJseend was op 12 januari present bij de Korendijkse Slikken (AGi).

Wespendieven werden vooral aan de zuidoostkant van de Hoeksche Waard gezien. Op 11 mei (JVe) en 17 mei (PdB, MKo) trok er een over de Esscheplaat, op 12 juni vloog er één over bij Polder de Oude Klem (JVe) en één bij de "Aalfuik" (MKo). Op 9 augustus was er een kort aanwezig op de Esscheplaat (MKo, HBe). De Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen werd op 12 september vereerd met een bezoek (GOu). De Zwarte Wouw blijft bij ons, in tegenstelling tot het mondiale voorkomen, zeldzamer dan de Rode Wouw. Slecht één exemplaar werd overtrekkend over de Spuimond gezien (BHU). Van de Rode Wouw werden op 26 februari (PdB) en op 27 april (MKo) jagende exemplaren gezien. Overtrekkend werden ze gezien op 4 januari (ALL, JVe), 15 oktober (ALL, MKo) en op 18 oktober (JVe, MKo). De al in nummer 9 van "In Vogelvlucht" aan bod gekomen Slangenarend, welke op 4 augustus hoog over Maasdam vloog, was een grote zeldzaamheid (GOu). De bij ons zeldzaam geworden Ruigpootbuizerd was aanwezig in de Eendragtspolder op 3 januari (RtH).

Van de statige Kraanvogel landde er één op 5 januari op de Korendijkse Slikken (MKo). Op 25 februari vlogen 30 exemplaren over het Oudeland van Strijen (JVe). Nog eens 4 exemplaren cirkelde op 20 maart boven Puttershoek.

Over de op 24 maart door Arie van der Linden en Koos Stoop in het Groot Koninkrijk ontdekte Steppekieveit werd al geschreven in nummer 9 van "In Vogelvlucht".

Op 7 september dribbelden 4 Drieteenstrandlopers op de Ventjagersplaten, op 21 september waren hier 2 exemplaren aanwezig (ALL).

De geïnundeerde Westerse Laagjes bleken aantrekkelijk voor de Poelruiter. Van 15 tot en met 19 april verbleven er twee, één bleef er hangen tot en met 23 april.

Begin mei belandde een Draaihals in Oud-Beijerland (RtH). Op 1 september deed er een de Nieuwendijk aan en op 16 september kampeerde er een aan de Brabersweg.

Wanneer Boomleeuweriken in de Hoeksche Waard opgemerkt worden, zijn dit meestal overtrekkende exemplaren. Op 23 februari bij de leidingstraat en op 15 oktober in de Mariapolder trok er één over (MKo), op 18 oktober vlogen 4 exemplaren ten Zuidwesten van de Haringvlietbrug langs (MPr). Bij de leidingstraat naast de Esscheplaat pleisterden op 19 oktober 8 en op 26 oktober zelfs 9 exemplaren (MKo).

De Oeverpieper werd alleen op de Korendijkse Slikken gezien op 10 en 14 oktober (GHu).

Op 4 mei verbleef een Engelse Kwikstaart langs het Haringvliet (MKo).

Martin Prins ontdekte dit jaar weer een Fluiter. Op 18 april zong er één op de Oeverlanden van de Ventjager nabij de Haringvlietbrug.

Verrassend was de toename van Boomklevers. Geheel januari bevond zich er één op een voedertafel in Strijensas. Op 18 april was er één kort aanwezig op de Oeverlanden van de Ventjager (GNe, MPr).

Op 15 oktober was hier weer een exemplaar te vinden (MPr). Op de Esscheplaat werd er één gezien op 26 oktober (MKo). In Puttershoek bleek de voedertafel op 1 november aantrekkelijk (MMo).

3 Buidelmezen deden even de Esscheplaat aan tijdens de doortrek op 27 september (MKo).

De in de winter van 2002/2003 op de Korendijkse Slikken overwinterende Klapekster werd gezien tot 11 januari. Op 15 oktober werden 2 doortrekkende exemplaren opgemerkt in de Strijense Polder (JVe). 26 oktober verschenen, opnieuw op de Korendijkse Slikken, 2 Klapeksters. Tot het einde van het jaar werden er daar door veel waarnemers 1 tot 3 gezien. Ook in het Groot Koninkrijk verbleef een exemplaar op 5 november (ALL).

Een Bonte Kraai, ontdekt door Kees van Leenen, bleef enkele dagen in november in Polder Nieuw-Piershil rondhangen. Een over de Esscheplaat vliegend exemplaar werd op 8 november gezien (MKo). Tijdens het bekijken van de voor- en najaarstrek ten zuiden van de Haringvlietbrug werd een Europese Kanarie opgemerkt, op 8 mei en op 18 oktober (MPr).

Op 12 en 13 juni werd 's-Gravendeel vereerd door het bezoek van een luid zingende Roodmus (ALL, JVe).

Opmerkelijk waren de op de Esscheplaat verblijvende Goudvinken, op 8 en 26 november werden ze gehoord en op 14 december waren er 3 te zien (MKo). Barmsijzen werden vooral gezien van half oktober tot eind november. Op de punt van de Korendijkse Slikken werden er maximaal 30 genoteerd. 2 doortrekkende Appelvinken werden op 18 april gezien (MPr, GNe) bij de Oeverlanden van de Ventjager. Ook op 8 mei en 18 oktober trok hier nog een exemplaar langs (MPr).

De op 17 maart in een slootje langs de Dorpsweg van Heinenoord dobberende Chileense Smient kan onder het rijtje van ontsnapte vogelsoorten en exoten worden genoteerd. De Heilige Ibis (RBu) en de Bahamapijlstaart (MBe), beiden gezien op de Ventjager op respectievelijk 6 september en 4 oktober, vallen hier ook onder, evenals de op 5 augustus in een tuin van de Varkensdijk gelande Red-Whiskered Bulbul (JVe).

Han Benard

VEEL BROEDENDE ROOFVOGELS, TOCH EEN MAGER JAAR

Hoe het de roofvogels in de Hoeksche Waard in 2003 verging.

Zondag 21 december 2003, het regent pijpenstelen. Met weemoed denk ik terug aan het afgelopen (zonnige) seizoen:

We vonden dit jaar weer meer Buizerd territoria, ongetwijfeld nog het gevolg van het steeds beter bekend raken met het onderzoeksgebied. Helaas verging het niet alle paren even goed. De succesvolle paartjes brachten gemiddeld weinig jongen groot en aardig wat paren haakten ergens halverwege af. Eén paar buizerds heeft het lef gehad om een haviksnest van vorig jaar te gebruiken. Waarschijnlijk is de havik de huur op komen eisen: op 1 juni zag Els daar 2 jongen, op 5 juni inspecteerden we het nest en trof Ronald slechts een leeg nest aan!

Tijdens mijn 1e rondje langs de hoogspanningsmasten (voor de Boomvalken) vond ik nog net een broedgeval van een buizerd; op het uiteinde van de onderste traverse zat nog een vliegvlug jong dat nog werd gevoerd door een ouder. Enkele dagen later was het jong uitgevlogen.

Het vinden van de Haviken ging wat minder voorspoedig: 2 paar bleken er zich in Ambachttheerlijkheid te verschuilen, helaas off-limits voor onze inspecties. Neem maar aan dat we graag gekeken hadden, al was het maar om onze "steekproefgrootte" voor de havik hoger te krijgen. Gelukkig zijn ze dankzij Gerards wakend oog niet aan de telling ontsnapt.

Met veel moeite hebben we toch nog een nieuw haviknest gescoord in het griend van Groot Koninkrijk. Met veel moeite, want het bereiken van dat nest kostte Arjan en mij zo'n 4 uur klauterend over bomen, struikelend in anderhalve meter hoge brandnetels en soppend door het opkomend tij.

De Havik in de Geertruida Agatha Polder had een nieuw nest gebouwd in de kruising van twee tegen elkaar gevallen bomen. Helaas is één boom gaan schuiven en met nest en al naar beneden gevallen. Het nest bevatte minstens één ei.

Op de Esscheplaat dachten Ronald en ik twee nesten te hebben gevonden waarbij mij al opviel dat ze op de GPS wel heel dicht bij elkaar lagen. "ik zal wel iets verwisseld hebben" dacht ik nog. Pas bij onze derde ronde ontdekten we (na dus voor de zesde keer bij hetzelfde nest aan te komen) dat het niet om 2 nesten maar om één nest ging!

Helaas zijn we ook een paartje kwijtgeraakt. Het stel van de Heinenoordtunnel is verhuisd en alhoewel we verderop zowel prooien als borstveren van een Havik hebben gevonden hebben we het nest nog steeds niet gevonden. Uiteraard doen we deze winter nog een poging om het nest op te sporen.

Dit jaar hebben we ook weer een groeiend aantal Sperwers gevonden. Helaas had de ringer weinig tijd in de cruciale periode en toen hij wel kon regende het verschrikkelijk. Daardoor zijn al de sperwerjongen ongeringd uitgevlogen. Helaas.

Wel heel opmerkelijk was een sperwernest dat Ronald vond in Den Bommel (buiten de Hoeksche Waard). Het nest zat in vrijwel alleenstaande populier langs een weg, niet een plek waar je een sperwer verwacht. Dit maakt het zoeken niet eenvoudiger.

Het torenvalkonderzoek is dit jaar anders aangepakt. Vorig jaar werden vaak alleen de kasteigenaren aan het einde van het seizoen bezocht of gebeld om te vragen wat er in dat jaar was voorgevallen. Dit jaar zijn er door Arjan en Jaap Jan systematisch nestkast inspecties gedaan m.b.v. een webcam op een telescopische buis. Er blijkt dan toch dat er nogal wat eieren tijdens het broedseizoen niet uitkomen of gewoon verdwijnen.

We hebben de jongen van 3 nesten geringd (waaronder één nest met 6 jongen). In één kast liep het niet zo goed af met de jongen. 2 Jongen werden levend terug gevonden in de buurt van de kast met beide één poot die sterk naar buiten stond, haaks op de normale positie. Een jong was er zo slecht aan toe dat hij nog maar 180gr woog toen we hem (uitgevlogen en uitgegroeid) terugvonden. Toen we hem halfwas ringden woog hij 240gr! Beide jongen zijn helaas doodgegaan. Ook lag er nog één jong dood in de kast. Laten we hopen dat het vierde jong meer geluk heeft gehad. Leuk was nog dat er in een andere torenvalkkast een Ransuil broedde.

De meldingen van Bruine kiekendieven zijn dit jaar door Els en Agnes verzameld en geïnterpreteerd. Ronald vond bij toeval (tijdens het maaien op de Zeehondenplaat) nog een nest van een bruine kiek. De 2 jongen van dat nest zijn ook geringd.

Broedgevallen van een Boomvalken vaststellen valt helemaal niet mee, gelukkig heeft Han nog 3 nesten weten te ontdekken. Ik zelf zag nog regelmatig een of twee exemplaren nabij Maasdam/Puttershoek en in de Polder Oud Bonaventura maar heb daar geen nest bij kunnen vaststellen. Cees Mesker spotte nog 2 jongen boven Mookhoek.

Dit najaar zijn alle hoogspanningsmasten gereinigd en ongetwijfeld ook de oude kraaiennesten verwijderd, ik ben benieuwd wat voor een invloed dit heeft op de Boomvalken volgend jaar. Boomvalken gebruiken vaak oude kraaiennesten.

Heel even leek het er ook op dat er een Slechtvalk zou gaan broeden in de kast aan het Haringvliet. Zoals jullie konden lezen in de vorige "in Vogelvlucht" is dit helaas niet in een succes geëindigd. Het gaat landelijk steeds beter met de Slechtvalk (17 territoria t.o.v. 12 vorig jaar): misschien volgend jaar meer geluk?

Prooien

De volgende prooien zijn gedetermineerd:

Buizerd	3x haas, 1x grutto, 8x mol, 1x konijn, 3x waterhoen, 4x fazant, 1x merel, 4x wilde eend, 2x spreeuw, 1x Kievit, 1x meeuw, 1x bruine rat, 1x jonge uil, 1x specht.
Havik	grutto, ekster
Torenvalk	merel, witte kwik, div. kikkers

Bij een sperwernest vond ik een "volledige set" prachtige blauwe veertjes. Qua formaat deden ze mij gelijk denken aan een Ijsvogel, maar na vergelijking met bekende ijsvogelveren moest het wel een exoot zijn. Welke blijft onbekend.

Vervolg

Helaas zijn er zowel in als buiten de Hoeksche Waard weer enkele verdachte dingen geconstateerd:

- In het noordelijke deel van het Oude Land vond Han een nest van een Buizerd dat bij inspectie een vernield ei bleek te bevatten, het was vooral verdacht omdat de boom al eerder beklommen leek.
- Op Schouwen-Duiveland is geconstateerd dat er 6 buizerdnesten en 8 bruine kiekennesten zijn leeggehaald.
- Arjan vond in december een hele lichte Buizerd aan de oostzijde van de Kiltunnel, deze Buizerd had sporen van hagel in zijn verendek.
- Aan de Oosterse laagjes vond Norman van Swelm een dode Bruine kiek met hagelgaten in de schedel.

De feiten van 2003:

Er zijn in de oostelijke helft van de Hoeksche Waard 87 broedgevallen geconstateerd, mislukt en succesvol. Daarvan zijn 51 (31xBu, 4xHa, 9xSp, 3xTv, 1xBrK, 3xBv) nestkaarten ingestuurd. Van de nieuwe lichte jongen zijn 46 jongen (24xBu, 6xHa, 14xTv, 2xBrK) geringd.

2003 Soort	Actieve Territoria	Succesvolle Paren	Aantal Jongen	Gem. Aantal Jongen
Buizerd	35	19	28	1,5
Havik	6	3	6	2,0
Sperwer	9	8	23	2,9
Boomvalk	3	3	6	2,0
Bruine Kiek	17	8	14	1,8
Torenvalk	17	11	35	4,0
Totaal	87	50	112	

Ter vergelijking nog maar eens het vorige jaar:

2002 Soort	Actieve Territoria	Succesvolle Paren	Aantal Jongen	Gem. Aantal Jongen
Buizerd	26	16	33	2,1
Havik	5	5	9	1,8
Sperwer	5	4	10	2,5
Boomvalk	2	2	4	2,0
Bruine Kiek	15	5	11	2,2
Torenvalk	19	13	45	3,5
Totaal	72	45	112	

Gebaseerd op de lage reproductie lijkt dit jaar weer niet een erg voedselrijk jaar geweest te zijn. Was de reproductie van 2002 al niet fantastisch, dit jaar houdt het weer niet echt over.

Hierbij wil ik de volgende personen bedanken voor hun hulp:

Ronald in't Veld, Han Benard, Janus Verkerk, Els Marijs, Agnes Gouw, Arjan en Jaap-Jan Leeuwenburgh, Dick van Houwelingen, Gerard Ouweneel, Cees Mesker en uiteraard de terreineigenaren.

Martin Mollet

WIJZIGING BESLUIT AANWIJZING HOLLANDSCH DIEP ALS WETLAND IN HET KADER VAN DE WETLAND-CONVENTIE.

Tegen het besluit van 24 maart 2000 om het Hollandsch Diep aan te wijzen voor opname in de lijst van watergebieden van internationale betekenis kwam destijds bezwaar. De aanwijzing van 2000 vond plaats op grond van artikel 2 van de op 2 februari 1971 te Ramsar in Iran tot stand gekomen Overeenkomst inzake watergebieden van internationale betekenis, in het bijzonder als verblijfplaats voor watervogels, de

z.g. Wetlands-Conventie. De bezwaren tegen aanwijzing van het Hollandsch diep richtten zich op het feit dat de Plaat van het Land van Essche alsmede enkele percelen nabij de buisleidingstraat binnen de begrenzing van het als wetland aangewezen territorium vielen. Onderzoek heeft uitgewezen dat beide terreinen niet tot het leefgebied behoren van de vogelsoorten waarom het bij de wetland-aanwijzing gaat, zodat de autoriteiten alsnog hebben besloten de Plaat van het Land van Essche en de 'terreinen rond de buisleidingstraat' buiten de wetlandstatus te houden.
(Staatscourant van 17 februari 2004).

GLO

DERDE HWL-VOGELAARSDAG OP ZATERDAG 28 AUGUSTUS 2004

Tijdens de voorgaande gezamenlijke vogeldag in de Hoeksche Waard, gehouden op 17 mei 2003, deden in totaal 19 mensen mee, verdeeld over acht teams. Er was veel gezelligheid en er werden veel vogels gezien. Daarmee zijn de doelstellingen van een dergelijke dag gehaald. Omdat er zoveel mensen plezier aan beleven, staat er voor 2004 opnieuw een vogeldag op het programma, namelijk op 28 augustus 2004. De datum is weer op een ander moment in het jaar gekozen, zodat er ook weer andere vogelsoorten zullen worden gezien. Het gaat immers niet om het hoogst mogelijk aantal vogelsoorten, want dan zou de dag waarschijnlijk jaarlijks in de eerste week van mei moeten worden gehouden. De voorgaande twee vogeldagen gaven een mooi beeld van de Hoeksche Waardse vogelrijkdom op verschillende momenten. We roepen even in herinnering dat er op 6 april 2002 en op 17 mei 2003 respectievelijk 106 en 125 soorten werden genoteerd, en dat in een halve dag! Eind augustus staat in het teken van de steltloper trek en het vertrek van een groot deel van onze zomergasten. Zeker een boeiende tijd. Met een gezamenlijke vogeldag moet het weer mogelijk zijn een goed beeld van de totale vogelbevolking op dat moment van ons eiland te krijgen. Een suggestie voor het jaar erop zou begin oktober kunnen zijn: er is dan veel te zien op trektelposten, maar nu lopen we wel wat ver op de zaken vooruit...

Er verandert niet veel ten opzichte van 2003, waardoor het programma er als volgt uit ziet:

07:30 Start vogeltocht vanaf het industrieterrein van Klaaswaal.

13:00 Afmelden en gezellig samenzijn in bezoekerscentrum Klein Profijt.

13:30 Puntentelling vogellijsten.

14:00 Video of diaprojectie van een vogelreis of onderzoek door één van de VWG-leden.

Voor de spelregels verwijzen wij naar In Vogelvlucht nr. 6 van maart 2002. Uiteraard mag er ook weer op de fiets worden meegedaan, hetzij de hele dag of een deel ervan. En wie liever niet op het gezamenlijke startpunt begint, is daarin ook vrij. Het gaat er immers om met zoveel mogelijk mensen een fijne dag te hebben. Eén ding geldt wel voor iedereen: om 13:00 uur precies afmelden en in Klein Profijt met z'n allen over vogels praten.... O ja, Gert en Bart: drie keer is scheepsrecht (=trakteren), dus doe je best, wij lusten wel wat!

Schrijf het vast in de agenda's, want het duurt nog even: 28 augustus 2004: vogeldag Hoeksche Waard! Iedereen die mee wil doen, kan zich als team opgeven via tel. 0186-692834 of e-mail: yda.benard.fysergo@hetnet.nl. Indien mogelijk graag wat ruim van tevoren, maar last-minute deelnemers zijn uiteraard ook van harte welkom!

Martin Benard

TUSSEN HARINGVLIET EN GREVELINGEN. DE VOGELS VAN GOEREE-OVERFLAKKEE

Op 22 april a.s. zal het boek verschijnen over de vogels van Goeree-Overflakkee (G0). Die gebeurtenis vindt plaats ter gelegenheid van het vijftienvestigjarig bestaan van de in 1979 opgerichte VNLGO, de Vereniging van Natuur- en Landschapsbescherming Goeree-Overflakkee. Aan dit boek werd ruim vier jaar gewerkt. Met een A4-formaat, 26 hoofdstukken, bijna 300 pagina's en voorzien van kleurenfoto's kan de VNLGO op haar jubileumviering voor de dag komen met 'Tussen Haringvliet en Grevelingen'. Ongetwijfeld zullen veel Hoeksche Waardse vogelaars deze uitgave willen bezitten. Om naar vogels te

speuren gaan ze regelmatig het Haringvliet over, en dat geldt waarlijk niet alleen voor Hoeksche Waarders. Zeker 's winters, wanneer vogelaars uit binnen- en buitenland naar de delta komen om naar ganzen te speuren, vormen de traditionele ganzenpleisterplaatsen op GO vaak een trefpunt voor vogelaars. Het belang van deze uitgave reikt dan ook ver buiten de grenzen van GO.

Wanneer Hoeksche Waardse vogelaars 'Tussen Haringvliet en Grevelingen' zullen doornemen, zal hen niet ontgaan dat het boek qua opzet, indeling en toonzetting gelijkenis vertoont met 'Vogels van de Hoeksche Waard'. Dat is geen wonder. Een verschil natuurlijk is de aanwezigheid op GO van duinen, zeereep en de Noordzee met een karakteristieke avifauna, maar de landschappelijke overeenkomsten in de vorm van landbouwpolders, buitendijkse terreinen en de wijde deltawateren die óók GO omgeven, zijn opmerkelijk. Als in de Hoeksche Waard koos de redactie ervoor de vogels van GO te beschrijven vanuit de invalshoek van kenmerkende eilandbiotopen, waaronder de rondom in het Haringvliet en in de Grevelingen liggende platen. Voorts zijn er aparte hoofdstukken over ganzen, die ook op GO 's winters het landschap domineren, alsmede roofvogels. Ook de vogelwerkgroep van GO voert 's winters al lange tijd eilanddekkende (roof)vogeltellingen uit, waarvan de resultaten jaarlijks te vinden zijn in het tijdschrift Sterna. Deze periodieke tellingen vormde de basis voor het hoofdstuk over de roofvogels, dat werd verzorgd door Aad den Boer. Trouwens, het overgrote deel van de auteurs van 'Tussen Haringvliet en Grevelingen' is afkomstig van buiten GO, hetgeen óók iets zegt over de populariteit en de bezoekfrequentie van overkantse vogelaars aan het eiland. Bij het korps auteurs zijn nogal wat Hoeksche Waarders, waaronder ons ornithologisch geweten Rob Strucker, die trouwens ook op ander gebied veel waardevols aan deze avifauna bijdroeg. Een van de verschillen met 'Vogels van de Hoeksche Waard' zijn hoofdstukken waarin interacties tussen de mens en vogels in heden en verleden aan bod komen. Deze hoofdstukken verlevendigen het geheel aanzienlijk.

Het tweede gedeelte van 'Tussen Haringvliet en Grevelingen' betreft de avifauna van het eiland, een overzicht van de op GO vastgestelde vogelsoorten en hun status. André van Dam en Dick Wilbrink namen deze mammoetklus voor hun rekening, waarbij zij de indruk kregen dat nogal wat door 'overkanters' en/of eigen vogelaars verrichte waarnemingen helemaal niet, of niet voldoende gedocumenteerd, waren te achterhalen – voor Hoeksche Waardse vogelaars een goede gelegenheid de eigen waarnemingen te vergelijken met de informatie die deze avifauna naar voren brengt.

Voor Goeree-Overflakkee en zijn vogelwerkgroep vanuit de Hoeksche Waard proficiat met deze uitgave, die precies op tijd komt. Want hoewel de afgelopen halve eeuw al heel veel veranderde, alles wijst erop dat op GO nog veel op til is, onder andere door de activiteiten van Deltanatuur. Na de Hoeksche Waard heeft nu ook Goeree-Overflakkee zijn avifauna. Naar verluidt is dit de vogelaars op Voorne-Putten niet ontgaan en is men ook daar doende de koppen bij elkaar te steken.

Tussen 'Haringvliet en Grevelingen'. 'De vogels van Goeree-Overflakkee' zal via de reguliere boekhandel te verkrijgen en/of te bestellen zijn.

GLO

BROEDVOGELS VAN DE KORENDIJSCHESLIKKEN IN 2003

Fuut	5	Kievit	207	Zwartkop	6
Knobbelzwaan	1	Tureluur	71	Braamsluiper	1
Grauwe Gans	43	Grutto	94	Grasmus	34
Grote Canadese Gans	1	Holenduif	2-3	Rietzanger	121
Bergeend	24	Houtduif	10	Sprinkhaanzanger	13
Nijlgans	6	Koekoek	3	Kleine Karekiet	58
Wilde Eend	172	Grote Bonte Specht	1	Bosrietzanger	78
Krakeend	19	Veldleeuwerik	31	Spotvogel	2
Slobeend	11	Oeverzwaluw	10	Fitis	84
Wintertaling	1	Boerenzwaluw	2	Tjiftjaf	35
Kuifeend	36	Graspieper	32	Koolmees	3

Middelste Zaagbek	2-4	Witte Kwikstaart	4	Matkop	1
Bruine Kiekendief	3	Gele Kwikstaart	3	Baardman	3
Havik	2	Winterkoning	62	Ekster	1
Patrijs	1	Heggenmus	49	Gaai	1
Kwartel	1?	Roodborst	1	Zwarte Kraai	4
Fazant	19	Blauwborst	70	Kneu	16
Waterral	1-2	Tapuit	0-1	Putter	1
Waterhoen	1	Zanglijster	7	Rietgors	57
Meerkoet	26	Merel	18		
Scholekster	31	Tuinfluit	21		

Puntsgewijs een overzicht van de vermeldenswaardige feiten.

- In 2003 kwamen 59 soorten tot broeden, voor 2 soorten is er geen zekerheid over het broeden verkregen.
- Over de periode 1969 – 2003 kwamen 81 soorten tot broeden.
- De Roodborst is de laatste nieuwkomer en kwam in 2003 voor het eerst tot broeden.
- Na één of meer jaren van afwezigheid kwamen in 2003 de Braamsluiper, Spotvogel en Gaai weer tot broeden.
- Na in 2002 een twijfelgeval te zijn geweest kon de Baardman nu met zekerheid worden vastgelegd; 3 paren, waarvan 1 met 3 vliegvlugge jongen.
- Voor de jaarlijks groeiende park-/bosvogelpopulatie was het een zeer goed jaar, de volgende soorten lieten een piek noteren:

Winterkoning	52 -> 62	Heggenmus	34 -> 49
Merel	12 -> 18	Zanglijster	2 -> 7
Spotvogel	0 -> 2	Tuinfluit	16 -> 21
Tjiftjaf	19 -> 35	Koolmees	1 -> 3

- Door Rob werd in de ruigtevegetatie 2 keer een Kwartel gehoord, waarvan één keer binnen de door SOVON gestelde datumgrenzen. Vanwege de biotoop opgenomen als vraagtekensoort.
- Tijdens één van de eerste inventarisaties werd eenmalig een zingende Roodborsttapuit gehoord.
- Drie van de vijf, van voornamelijk in weiden broedende eendensoorten, zijn in een periode van enkele jaren dramatisch gedaald. Sommigen lijken in een vrije val te verkeren. Voor ondergetekende is het helaas een bevestiging van de indrukken die over een periode van vele jaren zijn opgedaan tijdens de frequente avondritten per fiets langs de betreffende weidegebieden. Waar normaliter aan het einde van de winter / begin van de lente de eendenpaartjes volop baltsen, rusten en foerageren is het nu opvallend stil.

Krakeend	62 (2000) -> 19
Zomertaling	7 (1998) -> 3 (1999) -> 1 (2000 en 2002) -> 0 (2003)
Slobeend	49 (1999) -> 11

Reden: tot nu toe volstrekt onduidelijk. Voor een deel zou er sprake kunnen zijn van uitwijk naar de "nieuwe natuur" van de Tiendgorzen, Westerse Laagjes en inmiddels ook Oosterse Laagjes. In

deze gebieden is sinds de creatie van de natte natuur een enorme concentratie van water- en waadvogels. Bij het bekijken van de regelmatige registraties van Tiendgorzen en Westerse Laagjes komen we al snel op 36 – 40 paar Wilde Eenden, 27 – 33 paar Krakeenden, 14 – 28 paar Slobeenden en 2 – 4 paar Zomertalingen.

- Daarentegen blijven de weidevogels als Kievit, Grutto en Scholekster goed op sterkte en zijn de schommelingen gemiddeld genomen zeer beperkt. De Tureluur vormt hier een uitzondering, die piekte dit jaar met 71 territoria.
- Andere typische weidevogels als Veldleeuwerik, Graspieper en Gele Kwikstaart hebben het ook zwaar en kennen ook een sterke neergaande lijn.

Veldleeuwerik	65 (2000) -> 31
Graspieper	50 (1999) -> 32
Gele Kwikstaart	9 (2000) -> 3

- Dat de enkele jaren na de afsluiting van het Haringvliet (1970) geplante Wilgen ouderdomsverschijnselen beginnen te krijgen, blijkt uit de komst van de holenbroeders in de laatste 2 jaren; Koolmees, Matkopmees en Grote Bonte Specht.
- Na vele jaren 4, 5 of zelfs 6 paar Bruine Kiekendieven te hebben gehad, kwamen we in 2003 niet verder dan 3 paar. Of dit een gevolg is van de 2 paar Haviken, die nu ook weer tot broeden kwamen, is een moeilijk te beantwoorden vraag. In het inventarisatieperceel van de samensteller van dit verslag was de onderlinge nestafstand ca. 100 meter. De Buizerd is wel het gehele seizoen gezien, maar kwam niet tot broeden.
- Het initiatief om de Oeverzwaluwen te helpen werd wederom gehonoreerd. Samen met 2 paar in 't Rechte End kwamen we op 10 paar.
- Dank aan alle tellers, te weten: Rob Burgmans, Anton Giljam, Paul Groeneweg, Bart en Gert Huijzers.

Gert Huijzers

BROEDVOGELS HOEKSCHE WAARD, TIENGENMETEN EN N. VENTJAGER 2003

Al enige tijd had ik het idee om alle broedvogeltellingen van bovenvermelde gebieden jaarlijks te verzamelen en ze voor de Vereniging vast te leggen. Op deze manier ontstaat een archief waarin in later jaren deze gegevens, indien nodig of gewenst, gemakkelijk terug te vinden zijn. Een ander punt is dat door publicatie de leden van de VWG inzage hebben wat er in hun gebied als broedvogel voorkomt. De gepresenteerde gegevens zijn per telgebied vastgelegd. Aanvullingen hierop zoals huiszwaluwen, roofvogels, uilen, onderzoek naar kraaiachtigen en ontvangen meldingen van zeer schaarse broedvogels zijn in de kolom "diversen" vermeld en worden op een bijlage vastgelegd. Op de oproep via mijn brief van 3 mei 2003 aan de coördinatoren om aan dit project bekendheid te geven is, ondanks het uitbundig geprezen E-mail, vrij passief gereageerd. Bij de VWG vergadering vorig jaar oktober bleek alleen de VWG-oost van het project af te weten, jammer. Dit jaar hoop ik meer gegevens te ontvangen van zeer schaarse broedvogels. Ontbrekende gegevens of correcties over 2003 zullen alsnog worden toegevoegd aan het verslag voor de Vereniging

Door het ontbreken van tijd (half januari waren nog steeds niet alle gegevens bekend) wordt het dit eerste jaar een kort verslag. De aantallen in de vermelde gebieden spreken voor zich, dus resteert nog een toelichting over de kolom diversen. De aantallen van de roofvogels en uilen betreffen alleen het oosten van de Hoeksche Waard. Van de westzijde werden om onverklaarbare redenen geen gegevens ontvangen. De vermelde broedparen van de uilen zijn losse waarnemingen en betreffen dus geen volledige inventarisaties. De aantallen van de ekster en de zwarte kraai zijn afkomstig uit het verslag over deze soorten in de Gemeente Oud-Beijerland. De aantallen van de Ventjager zijn

Broedvogels Hoeksche Waard 2003:

Gebieden:	SU	GK polder	GK rietg.	Zeeh pilt	GG	KS	BZ			Diver- sen	Totaal Hwrd	Vent jager	Tien- gem.
Dodaars													
Fuut			1		4	5					10		
Aalscholver												X	
Roerdomp													
Kleine zilverreiger												2	
Blauwe reiger					33					23	56		
Knobbelzwaan		2			1	1					4		
Zwarte zwaan													
Kolgans					1						1		2
Grauwe gans			2	27		43					72		
Soepgans		1									1		
Canadese gans						1				23	24		
Nijlgans		1			1	6					8		
Bergeend	11			1	1	24	1				38		
Krakeend	2	3		4	4	19	2				34		
Wintertaling						1					1		
Wilde eend	11	25	3	7	74	172	10				302		
Soepeend		4			2						6		
Zomertaling		2									2		
Slobeend	1	20			11	11					43		
Tafeleend					1						1		
Kuifeend	10	9		1	12	36	1				69		
Middelste zaagbek						4					4		
Bruine kiekendief			1	2	2	3				14	22		
Blauwe kiekendief													
Havik			1	1		2				4	8		
Sperwer										9	9		
Buizerd	1		1		1		1			32	36	1	
Torenvalk							1			16	17		
Boomvalk										4	4		
Slechtvalk												1 terr.	
Patrijs						1	1				2		
Kwartel						1				1	2		
Fazant	2	3	4	1	5	20	9				44		
Waterral			3		1	2				2	8		
Porseleinhoen													
Kwartelkoning													
Waterhoen	6	1	2		6	1					16		
Meerkoet	10	32	5	5	16	26	11				105		
Scholekster	3	7			2	31					43		
Kluut	19									10	29	X	
Kleine plevier	3						1			12	16	X	
Bontbekplevier												1	
Strandplevier												4	
Kievit	5	35			10	207					257		
Kemphaan													
Watersnip										1	1		
Grutto		57				94					151		
Wulp													
Tureluur		10				71					81		
Zwartkopmeeuw												X	
Kokmeeuw												81	
Stormmeeuw													
Kleine mantelmeeuw												X	
Zilvermeeuw												X	
Visdief												94	
Dwergstern												57	
Holenduif	5	3		1	1	3	2				15		
Houtduif	5	2	1		12	10	13				43		
Turkse tortel					1						1		
Zomertortel	2				1		1				4		
Koekoek			2	2	2	3	1				10		
Kerkuil													
Steenuil										6	6		
Bosuil			1				1			5	7		
Ransuil							1			5	6		
Gierzwaluw													

Broedvogels Hoeksche Waard 2003:

Gebieden:	SU	GK polder	GK rietg.	Zeeh plt	GG	KS	BZ			Diver- sen	Totaal Hwrd	Vent jager	Tien- gem.
IJsvogel				1			1			2	4		
Groene specht							1				1		
Grote bonte specht	1	1	1	4	1	1	6				15		
Kleine bonte specht				1						2	3		
Veldleeuwerik		1			5	31					37		
Oeverzwaluw						10				224	234		
Boerenzwaluw					3	2					5		
Huiszwaluw					2					837	839		
Graspieper		14			4	32					50		
Gele kwikstaart	1				3	3					7		
Witte kwikstaart	4		1	1	2	4	1				13		
Winterkoning	9	1	11	45	11	62	46				185		
Heggenmus	3		4	14	3	49	10				83		
Roodborst	2					1	23				26		
Nachtegaal				6			1				7		
Blauwborst		3	9	2	12	70	5				101		
Zwarte roodstaart					1						1		
Gekraagde roodstaart				4							4		
Roodborsttapuit									1		1		
Tapuit						1					1		
Merel	15	1	5	8	5	18	33				85		
Zanglijster	2		1	6	2	7	13				31		
Grote lijster					1		1				2		
Sprinkhaanzanger				3		13					16		
Snor			3						1		4		
Rietzanger		5	6		14	121					146		
Bosrietzanger	1	2	3	31	11	78	10				136		
Kleine karekiet	2	2	12	12	39	58	12				137		
Grote karekiet													
Spotvogel				1	1	2					4		
Braamsluiper						1			1		2		
Grasmus	3		1	20	2	34	4				64		
Tuinfluit	2		2	25	4	21	14				68		
Zwartkop	2		3	24	2	6	31				68		
Tjiftjaf	7	3	8	30	8	35	31				122		
Fitis	2		8	49	8	84	17				168		
Grauwe vliegenvanger				1	1						2		
Baardmannetje			3			3					6		
Staatmees				1			3		4		8		
Matkop				5		1	6				12		
Pimpelmees		1	2	6	2		15				26		
Koolmees	3	2	1	18	5	3	17				49		
Boomkruiper				7	1		3				11		
Wielewaal									3		3		
Gaai			1	2		1	3				7		
Ekster	2	1			2	1	2		66		74		
Kauw					2						2		
Zwarte kraai	1	1	1		3	4	6		22		38		
Spreeuw					2		3				5		
Huismus					2						2		
Ringmus					1						1		
Vink	1	1		9	5		10				26		
Groenling				3	1						4		
Putter				1	3	1					5		
Kneu	2	2	2			16					22		
Rietgors	1	2	16	2	15	57	5				98		

SU: Suiker Unie gondberging en putten langs Oude Maas

GK: Groot Koninkrijk: polder en rietgors alleen deel Staatsbosbeheer (enkele soorten gehele gebied)

Zeeh plt: Zeehondenplaat

GG: Grote Gat e.o.

KS: Korendijkse Slikken

BZ: Buitenzomerlanden, Heinoord Ventjagersplaten X: gebroed maar juiste aantallen nog niet bekend

afkomstig van enkele losse waarnemingen en het Sovon-verslag van district 19. Als een "X" is vermeld zijn de aantallen nog niet definitief, indien die bekend zijn worden die alsnog aan het verslag voor de vereniging toegevoegd.

Ik hoop de gegevens van 2004 het liefst eind november maar uiterlijk half december te hebben ontvangen. In januari en februari heb ik namelijk enkele andere klussen (o.a. de roofvogeltelling) die nogal wat tijd vergen. Dank aan degenen die de moeite namen de gegevens van hun telgebied of hun losse waarnemingen door te geven.

Arie van der Linden

ROOFVOGELTELLING JANUARI 2004

Voor de 20^e maal werden half januari in de Hoeksche Waard de roofvogels geteld. Voor het eiland Tiengemeten was dat voor de 10^e maal. Voor beiden was het dus een jubileumtelling. De periode voor de telling was deze maal vastgesteld van 10 t/m 18 januari 2004 en zoals gebruikelijk betrof die 2 weekends met de voorkeur voor het eerste. De meeste tellingen werden het 1^e weekend uitgevoerd.

Het weer voorafgaande aan de telling was als volgt: oktober was een vrij koude maand met een enkele maal lichte nachtvorst, er viel weinig regen. November was vrij zacht met in de 2^e helft van de maand nogal eens regen. Begin december was het kouder met weer enkele nachten lichte vorst, de 2^e helft van die maand was zacht en wisselvallig. Na de jaarwisseling volgden wederom enkele nachten met lichte vorst en er viel zelfs wat sneeuw. Na enkele dagen werd het weer zachter en regelmatig viel er regen. Het weer op de zaterdag van het 1^e telweekend was prima, halfbewolkt en zonnig en er stond niet veel wind, 's zondags regende het. Op de zaterdag van het 2^e weekend was het 's morgens goed weer om te tellen maar in de middag begon het te regenen. De zondag daarop was weer een mooie zonnige dag.

Het resultaat van de telling was wederom uitstekend. Vanzelfsprekend kon hij niet tippen aan de absurde telling van vorig jaar maar als je die even buiten beschouwing laat was het voor de Hoeksche Waard, met 404 getelde roofvogels, de beste ooit. En ook Tiengemeten boekte met 21 ex. een prima resultaat. De hoeveelheid veldmuizen moet vorig jaar hoog geweest zijn gerekend naar het toen getelde aantal Torenvalken. En ook de Buizerd en de in dat jaar aanwezige Velduil zullen daar profijt van hebben gehad. Dit jaar is de veldmuizenstand, zoals gebruikelijk, weer aanmerkelijk lager en daarmee rekening houdend zijn de 74 getelde Torenvalken voor de Hoeksche Waard en goed resultaat. Ook de afname van de Buizerd naar een wat "normaler" aantal, namelijk 281 ex. kan hierdoor worden verklaard. Havik, Smelleken en Slechtvalk scoorden dit jaar uitstekend, de Blauwe kiekendief handhaaft zich op een vrij laag niveau. Van de complete 25 km hokken herbergden de 2 met de hoogste bezetting elk in totaal 50 roofvogels. De telling van Tiengemeten met 21 ex. was de beste van de laatste 10 jaar.

De Rode wouw werd dit jaar tijdens de telling niet opgemerkt, maar dat gebeurde tot op heden slechts 3 maal. Toch werd er in het winterhalfjaar tot 2 maal toe een ex. gezien namelijk tijdens de gehouden trektellingen in de Mariapolder in oktober 2003.

In de Hoeksche Waard werd dit jaar geen overwinterende Bruine kiekendief waargenomen, wel was er 1 ex. aanwezig op het eiland Tiengemeten. Gezien het zachte weer deze en vorige winters eigenlijk een schaars resultaat.

Van de Blauwe kiekendief werden er in de Hoeksche Waard 7 ex. gevonden, 4 in het oosten van ons eiland en 3 op de Korendijkse Slikken. Op laatst genoemde plaats werd het enige mannetje gezien. De slaappleaats in het Oudeland van Strijen, aan de oostzijde van de Molenweg, werd wederom gebruikt. Op 23 november werden daar 2 vrouwtjes waargenomen, tijdens de teldata was dat opgelopen tot 4 ex., allen vrouwtjes. Voor Tiengemeten werden, na een onderbreking van 2 jaar, 3 ex. doorgegeven waarvan 2 mannetjes. Een totaal van 10 ex. is momenteel normaal te noemen, maar deze roofvogel heeft betere tijden gekend en vertoont niet de opgaande lijn die de overige soorten wel laten zien.

Dit jaar werden 7 Haviken gezien, het hoogste aantal tot nu toe. Gezien de ontwikkeling van het aantal broedparen de laatste jaren is dat een te verwachten gang van zaken. In het westen van ons eiland werden maar liefst 5 ex. opgemerkt, de overige 2 ex. globaal westelijk van het Oudeland van Strijen.,

Ook van de Sperwer werden, evenals vorig jaar, een flink aantal genoteerd namelijk 21 ex. Een goed resultaat voor een soort die vrij lastig te tellen is. De waarnemingen werden verdeeld over het gehele eiland gedaan. In bijna alle complete blokken werd wel een exemplaar gevonden, in 3 blokken zelfs 3 ex.

De Buizerd deed in de Hoeksche Waard, na het zeer hoge aantal van vorig jaar, een flinke stap van 50 ex. terug. Maar eigenlijk is dat geen juiste voorstelling van het aantalverloop van deze soort. We moeten het jaar 2003 maar zien als één van de buitencategorie. Het aantal van 281 ex. is, als we dat jaar even buiten beschouwing laten, wel het hoogste ooit. De omgeving van de Esscheplaat en de Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen, een gebied van ca 20 km², is meestal de best bezette plek. Dit jaar werden daar 36 ex. geteld tegenover 51 ex. in zowel 2002 als 2003, in dit gebiedje een fikse afname dus. In de atlasblokken met het hoogste aantal Buizerds werden er dit jaar respectievelijk 36 en 32 ex. geteld. Vorig jaar waren er dat 41 en 38 ex. Het getelde aantal betekent voor ons eiland dat er gemiddeld 1 Buizerd per km² aanwezig is tegenover 1,2 vorig jaar. Tiengemeten scoorde met 11 ex. zelfs 1 ex. hoger dan vorig jaar.

Van de vorst hadden Torenvalken dit jaar weinig last maar waarschijnlijk wel van een lage veldmuizenstand. Het getelde aantal van 74 ex. is daarom normaal te noemen. Hogere aantallen zijn alleen te verwachten in muizenrijke jaren. Vorig jaar waren de hoogste bezettingen per atlasblok respectievelijk 21 en 18 ex., dit jaar was dat 11 en 9 ex. Dat er waarschijnlijk voedselschaarste heerste merkte de familie Vos, die een boomgaard heeft aan de westzijde van de Boendersweg nabij Maasdam. Daar trof een bewoonster een Torenvalk aan zittend op de mat in de hal tussen de woning en de loods ernaast en hij wenste (kon) die plaats niet te verlaten. Na het bellen van de Dierenambulance, die negatief reageerde, nam ze zelf maar het initiatief en voerde het valkje gehakt wat dankbaar werd geaccepteerd. Tiengemeten had met 5 ex. een voor dat eiland goede score.

Dit jaar werden 6 Smellekens geteld, het was de hoogste score ooit. De trefkans is niet zo groot bij dit snelle, en zich vaak op geploegd bouwland ophoudend, roofvogeltje en mogelijk hadden de tellers wat meer geluk als anders. De persoonlijke ervaringen waren niet zo dat er dit winterseizoen meer werden gezien als anders. Tijdens de telling werden er in atlasblok 43.18 zelfs 3 ex opgemerkt waarvan 1 ex. vrijwel zeker een mannetje was. In atlasblok 43.28 werd een 2° mannetje gevonden.

Dat het met de Slechtvalk goed gaat de laatste jaren is alom bekend en de 8 ex. die tijdens de telling werden gevonden sluiten daarop aan. Dit aantal was wel royaal het hoogste ooit van de 20 gehouden roofvogeltellingen. Dat het zien van een Slechtvalk in de Hoeksche Waard niet meer bijzonder is bewijst het volgende. Op 27 december 2003 waren op de Korendijkse Slikken 2 ex aan het bakkeleien en de dag daarop zaten er 4 ex. in de masten langs de Molenweg in het Oudeland van Strijen. En ook op 7 januari 2004 werden er weer 4 ex. en zeer waarschijnlijk zelfs 5 ex. gezien in de hoogspanningsmasten in het Oudeland van Strijen en die even ten westen en oosten daarvan. Tijdens het schrijven van dit stukje begint de spanning op de Hellegatsplaten alweer wat op te lopen. In de mast daar zijn namelijk alweer enige activiteiten geconstateerd, hopelijk hebben die dit jaar wel het gewenste resultaat.

Eind september 2003 was er al weer een onvolwassen Zeearend aanwezig op ons eiland en wel op de Korendijkse Slikken. Ook deze maal bleef de imposante roofvogel in de omgeving rond zwerven zodat een prima traditie van de laatste jaren in stand werd gehouden. Zijn terrein keuze was voor vogelaars echter niet altijd even aantrekkelijk want gebieden zoals de Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen en de Esscheplaat zijn niet vrij toegankelijk. Maar met wat geluk was hij soms toch te zien zoals op 14 december 2003 toen hij een rondje maakte over het Oudeland van Strijen tot grote tevredenheid van enkele aanwezige vogelaars. De ganzen en smienten waren echter minder verheugd en vlogen in grote paniek rond. Tijdens de telling was deze maal de teller van Tiengemeten de gelukkige, hij trof de vogel aan in een boom aan de westzijde van dit eiland. Op 21 januari 2004 werd via het Deltavogelnet een overvliegende, vrijwel zeker adulte, Zeearend gemeld boven het Oudeland van Strijen.

Alle tellers worden wederom bedankt en ook volgend jaar rekenen we weer op jullie om er een dag op uit te trekken om deze interessante vogelgroep te blijven volgen.

Arie van der Linden en Janus Verkerk

Wintertelling Roofvogels Hoekschewaard en Tiengemeten per atlas blok

Periode: januari 2004

Atlas-blok	Onderzoeker	Opp. km2	Rode wouw	Bruine k-dief	Blaauwe k-dief	Havik	Sperwer	Buizerd	Torenvalk	Smelleken	Slechtvalk	Zeearend
37-55	West	3						1	3			
37-56	West	11					1	7	6			
37-57	Noord	12					1	14	2		1	
37-58	Noord	7						4				
43-14	West	19			3	3	3	15	4		1	
43-15	West	25				2	2	36	9	1		
43-16	West	25					1	18	8		1	
43-17	Noord	25			1		2	22	8	1	1	
43-18	Oost	25					3	32	11	3	1	
43-24	West*	2						1				
43-25	West*	10						11	2			
43-26	Zuid	23						24	4			
43-27	West/ Oost	25				1		19	3			
43-28	Noord	25			1	1	1	24	5	1	1	
43-37	Oost	7						13	1		1	
43-38	Oost	9			1		3	18	1			
44-11	Oost	10					1	11	5			
44-21	Oost	12			1		2	11	2		1	
Hoeksche Waard		275			7	7	21	281	74	6	8	
Tiengemeten*		12		1	3			11	5			1
Totaal generaal		287		1	10	7	21	292	79	6	8	1

Totaal Hoeksche Waard 404

Totaal Tiengemeten 21

Wintertellingen roofvogels Hoekschewaard

Januari	1983	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	
Rode wouw		2																	2		
Zeearend									1			2	1		1		1		2		
Bruine kiekendief	1	2	1	2	3	4	6	3	4	2	2	3	3	1	2	2	1	1	1	2	
Blauwe kiekendief	10	7	15	10	7	12	8	15	6	5	3	11	16	8	10	15	7	11	10	7	
Havik							1	1		1	1	2	3	1	4	1	4	5	5	7	
Sperwer	16	5	4	4	6	5	16	14	12	10	11	13	14	13	15	13	16	13	22	21	
Buizerd	39	35	60	59	53	36	59	97	69	98	169	142	180	236	209	234	218	270	331	281	
Ruigpootbuizerd		1	1	2	1		1	1	2				1								
Torenvalk	32	23	17	47	113	68	85	70	61	67	39	123	43	76	95	82	115	63	112	74	
Smelleken	2	4	2	1			3	3	5		1	1	2	4		2	1	1	4	6	
Slechtvalk		1	1	1	2	1	2	2	3	2	3	2	2	3	2	4	1	3	5	8	
Totaal	100	80	101	126	185	126	181	206	163	185	229	299	265	342	338	353	364	371	493	404	

Wintertellingen roofvogels Tiengemeten

Januari	1991	1993	1996	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Rode wouw									1	
Zeearend										1
Bruine kiekendief	2	2	1			2	1	7	5	1
Blauwe kiekendief	7	5	4	5			2			3
Sperwer	1		2							
Buizerd	5	10	9	9	5	13	7	7	10	11
Torenvalk	5	15	2	3	2	3	5	2	2	5
Smelleken		1								
Slechtvalk		1					1			
Totaal	20	34	18	17	7	18	16	16	18	21

MEDEDELINGEN :

- De najaarsvergadering zal worden gehouden op donderdag 28 oktober 2004.
- Kopij voor het najaarsnummer uiterlijk inleveren op 15 oktober 2004.

INHOUDSOPGAVE :

IV 10		IN VOGELVLUCHT no 10, maart 2004		
IV 10- 1	Redactie	Ten geleide		
IV 10- 1	Mollet, M.	Hoor wie klopt daar kinderen?		Steenuil
IV 10- 1	Ouweneel, G.L.	Schrijf alles nauwkeurig op...!	Oproep	
IV 10- 2	Gessele, F. van	De Ekster-maffia.	Verhaal	Ekster
IV 10- 5	Verkerk, J.	Opnieuw Boomklevers in de H. Waard	Melding	H. Waard Boomklever
IV 10- 6	Benard, M.	Staartmees broed nu ook in Nieuw Beijerland	Melding	N. Beijerland Staartmees
IV 10- 6	Gessele, F. van	Geplukte Sperwer	Melding	O. Beijerland Sperwer
IV 10- 6	Benard, M.	Stijgend aantal Roeken in de H. Waard	Verslag	H. Waard Roek
IV 10- 7	Ouweneel, G.L.	Zeearenden op Hoogezandsche Gorzen	Verslag	Hoogez. Gorzen Zeearend
IV 10- 9	Ouweneel, G.L.	Driekwart van de in Nederland verblijvende Dwergganzen in de H. Waard	Verslag	H. Waard Dwerggans
IV 10- 10	Benard, H.	Bijzondere vogelsoorten Hoeksche Waard, Hoogtepunten van 2003.	Verslag	H. Waard Zeldz. Soorten
IV 10- 11	Mollet, M.	Veel broedende roofvogels, toch een mager jaar	Verslag	H. Waard Roofvogels
IV 10- 13	Ouweneel, G.L.	Wijziging besluit aanwijzing Hollandsch Diep als wetland in het kader van de Wetland-conventie	Melding	Hollandsch Diep
IV 10- 14	Benard, M.	Derde HWL-vogelaarsdag op za. 28 augustus 2004	Aankondiging	
IV 10- 14	Ouweneel, G.L.	Tussen Haringvliet en Grevelingen. De vogels van Goeree-Overflakkee	Boekrecensie	Goeree- Overflakkee
IV 10- 15	Huijzers, G.	Broedvogels van de Korendijksche Slikken in 2003	Verslag	Korendijksche Slikken Broedvogels
IV 10- 17	Linden, A. van der	Broedvogels Hoeksche Waard, Tiengemeten en N. Ventjager 2003	Telling	H. Waard, Tien- Gemeten, N- Ventjager Broedvogels
IV 10- 20	Linden, A. van der, Verkerk, J.	Roofvogeltelling januari 2004	Telling	H. Waard, Tien- Gemeten Roofvogels
IV 10- 24		Mededelingen		